

Маърифати Расулуллоҳ

(салаллоху алайҳи ва саллам)

Ва

Саҳобагони киром

(Разияллоху анҳум)

2006.

Бо калами Абулқосим Сўхробӣ
Конибодомӣ.

COOPERATIVE OFFICE FOR CALL
AND GUIDANCE EASTERN JEDDAH

P.O.BOX: 102137-JEDDAH 21321 K.S.A. TEL: 6200005 (5 LINES) - FAX: 6240398

Маърифати Расулуллоҳ

(салаллоҳу алайҳи ва саллам)

Ва

Саҳобагони киром

(Разияллоҳу анҳум)

2006.

Бо калами Абулқосим Сўхробӣ
Конибодоми.

Сарсухан.

Бисмиллоҳир раҳмонир раҳим.
Ҳамду ситоиши беҳад ба Парвардигори
оламиён. Ва салому дуруди бепоён ба
Пайгамбари охируззамон, ҳазрати
Мухаммад алайҳис салоту вас салом, ва
ба ҷамиъи саҳобагону оли киром.
Аммо баъд: Оллоҳ таъоло дини мубини
Исломо ба воситаи Ҳазрати
Мухаммад алайҳис салоту вас салом
баён кард, бинобар ин шинохтани он
ҳазрат ба тамоми инсонҳо вочиб аст. Ва
саҳобাগони киром дини Исломо аз
забони мубораки Расулуллоҳ
саллаллоҳу алайҳи ва саллам пурра
омӯхта онро ба уммати Расулуллоҳ
саллаллоҳу алайҳи ва саллам
расониданд. Ва ин дини муқаддаси
Ислом ба воситаи Саҳобাগони киром ба
машриқу мағриб паҳн шуд. Бинобар ин
шинохтани саҳобাগони киром низ

вочиб аст. Дар ин рисола барои шумо
сираи беҳтарин халқи Худо Ҳазрати
Пайғамбармон Муҳаммад алайҳис
салоту вас салом, ва сираи беҳтарин
шахсони уммати Исломо баён кардам.
Аз Оллоҳ субҳонаху ва таъоло
меурсам ки нависандаю хонандагонро
дар дину дунё хушбахтарин инсонҳо
гардонад, ва дар охират ҳамроҳии
Расулуллоҳ ва Саҳобагони киром
вориди ҷаннати фирдавс гардонад.
(Омин)

Фасли аввал:

Маърифати Расулуллоҳ

(салому дуруди Оллоҳ таъоло ба
Расулуллоҳ бод)

Хонандагони азиз!

Бехтарин сухан, сухани Оллоҳ субҳонаху ва таъоло аст, ва бехтарин роҳ, роҳи Расулуллоҳ (саллаллоху алайхи ва саллам) аст, ва тамоми некиҳою хушбахтиҳои дину дунёю охират, дар ибодати Оллоҳ Субҳонаху ва Таъоло, ва дар итоати Расулуллоҳ (саллаллоху алайхи ва саллам) аст.

Афзалият байни махлуқот

Оллоҳ Субҳонаху ва Таъоло тамоми махлуқотро офарид, ва баъзеи онро аз баъзеи дигар афзал гардонид. Ва аз замону маконҳо бехтарини онро ихтиёр кард. Аз

шаҳрҳо Маккаю Мадинаро ихтиёр карда аз тамоми шаҳрҳо афзал гардонид. Ва аз моҳҳо моҳи мубораки рамазонро ихтиёр карда аз дигар моҳҳо афзал гардонид. Ва рӯзи Чумъаро афзалтарини рузҳои ҳафта гардонид. Ва ибодати шаби қадрро, аз 1000-моҳа ибодат афзал гардонид. Ва инсонро аз тамоми ҳайвоноту махлуқот афзал гардонид. Ва Оллоҳ таъоло барои икромии инсон ғариштаҳоро амр кард ки, ба одам (алайҳис салоту вас салом) сачда кунанд. Ва Оллоҳ Таъоло дар Қуръони карим, муқаррам будани инсонро баён карда гуфт:

"و لقد كرّمنا بني آدم (اسراء-70)

"Дар ҳақиқат мо фарзандони Одамро икром кардем" (яъне аз дигар махлуқоту ҳайвонот афзал гардонид)

Бехтарини фарзандони одам

Ва Оллоҳ Субҳонаҳу ва таъоло баъзе инсонҳоро низ аз баъзеи дигар афзал гардонид, муъминро аз кофир афзал гардонид, ва некукорро аз гунаҳкор афзал гардонид, ва пайғамбаронро аз тамоми махлуқот афзал гардонид. Ва расулҳоро аз пайғамбарон афзал гардонид, ва охирини пайғамбарону расулон, хазрати Муҳаммад (алайҳис салоту вас салом)-ро, аз тамоми расулону

пайғамбарон афзал гардонид,
балки пайғамбарамон ҳазрати
Муҳаммад (алайхис салоту вас
салом), беҳтарини ҳалқи Худо
ҳастанд, ва бо иттифоки уламо
пайғамбарамон аз Чибрил беҳтар
ҳастанд.

Аҳамияти маърифати расулуллоҳ

Шинохтану маърифати
пайғамбарамон ҳазрати Муҳаммад
алайхис салоту вас салом, яке аз 3-
аслҳои дини мубини Ислом аст, ки
донистану маърифати он ба
тамоми инсонҳо вочиб аст. Ва мо
2-асли аввалро, яъне: шинохтани
Оллоҳ таъоло ва дини Исломо, бе

воситаи пайғамбар саллаллоху алайхи ва саллам шинохта наметавонем. Дини Исломро Оллоҳ таъоло ба воситаи пайғамбар саллаллоху алайхи ва саллам баён кард. Бинобар ин шинохтани пайғамбар саллаллоху алайхи ва саллам низ вочиб аст. Ва ҳар як банда аз хусуси пайғамбар саллаллоху алайхи ва саллам дар қабраш пурсида мешавад. Имом Аҳмад ва Абӯдовуд ва Насоию ибни Моча ва Ҳокиму Абӯавона аз Бароъ ибни Оъзиб разияллоху анху ривоят карданд ки: Расулуллоҳ саллаллоху алайхи ва саллам чунин хабар доданд: "Баъди вафоти инсон, вақте ки ўро ба қабр гузашта мешавад, ду

фаришта бо номи Мункар ва Накир омада ўро мешиноманд, ва аз ў се чизро мепурсанд: парвардигорат кист? ва динат чист? ва пайғамбарат кист?

Бинобар ин бояд ҳар як инсон ба ин 3-савол, ҷавобро бидонад. Ибни Қайим разияллоҳу анҳу гуфтанд:

"إِضْطِرَارُ الْعِبَادِ إِلَى مَعْرِفَةِ الرَّسُولِ وَمَا جَاءَ بِهِ وَتَصَدِيقُهُ فِيمَا أَخْبَرَ بِهِ وَطَاعَتُهُ فِيمَا أَمَرَ، فَوْقَ كُلِّ ضَرُورَةٍ"

Ҳочати бандаҳо ба шинохтани Пайғамбар (саллаллоҳу алайҳи ва саллам) ва динашон, аз ҳар як зарурат боло меистад. Ва дар шинохтани сираи Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи ва саллам, барои мӯъминон ибратҳо ва

намунаҳои зебо ҳаст. Оллоҳ таъоло дар сураи Аҳзоб гуфт:

"لقد كان لكم في رسول الله أسوة حسنة"
(احزاب)

"Дар ҳақиқат барои шумо, дар рафтору кирдору гуфтори расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам, намунаҳои зебо ва ибратҳои нек ҳаст."

Олитарин насаби рӯи замин

Пайғамбарамон олитарину бузургтарини инсонҳо аз рӯи насаб, ва шарафтарини онҳо аз рӯи лақаб, насаби пайғамбар саллаллоҳу алайҳи ва саллам бузургтарин ва олитарини насабҳои рӯи замин аст. Дар рӯи

замин, аз он рӯзе ки одам пайдо
шуд, то рӯзи қиёмат ягон шахсе
нест ки насабу лақабаш аз насабу
лақаби Расулуллоҳ саллаллоҳу
алайхи ва саллам оли бошад.
Бинобар ин вақте ки Ҳиракл
подшоҳи Рум Абусуфёнро дар
хусуси пайғамбар саллаллоҳу
алайхи ва саллам пурсучӯ кард,
дар зимни суолаш чунин гуфт:

كيف هو فيكم؟

Яъне: "обрую эътибору насаби
Муҳаммад дар байни шумо чихел
хаст?"

Абусуфён бо вучуди он ки дар он
вақт кофир буд, дуруг нагуфт,
балки ҳақиқатро баён карда гуфт:

"هو فينا ذوننا سب"

"Муҳаммад дар байни мо соҳиби насаби оли аст."

Подшоҳ гуфт:

"و هكذا الرسل يبعث في نسب قومها" (رواه البخاري)

"Ва ҳамин тавр пайғамбарон низ дар беҳтарину олитарини насаби қавмашон фиристода мешаванд."

(ривояти Имом Бухори)

Оллоҳ Субҳонаҳу ва Таъоло маконату дараҷаи Пайгамбар (саллаллоҳу алайҳи ва саллам)-ро дар дунёю охират боло гардонид.

Оллоҳ таъоло дар сураи "Алам нашрах" гуфт:

"ورفعنا لك ذكرك"

"Мо номи туро бузург гардонидем." Яъне дар кучо номи Оллоҳ зикр шавад дар ончо номи

Расулуллоҳ зикр мешавад, чи хеле ки дар намозу дар азону дар зикру хутбаҳо, номи Расулуллоҳ ҳамроҳи номи Оллоҳ чалла чалолуҳ зикр карда мешавад.

Ва Пайғамбар (саллаллоҳу алайҳи ва саллам) гуфтанд:

"انا سيد ولد آدم يوم القيامة و أول من ينشق عنه القبر و أول شافع و أول مشفع" (رواه مسلم)

"Рӯзи қиёмат ман саййиди фарзандони одам ҳастам (яъне азизтарин шахс аз тамоми инсонҳо ҳастам) ва Аввалин шахсе, ки қабраш кушода мешавад, Ва аввалин шафоаткунанда, ва аввалин шахсе ки шафоаташ қабул карда мешавад." (р-Имом Муслим)

Насаби Пайғамбар

Азизтарини фарзандони одам ва фахри онҳо дар дунёю охират, Муҳаммад ибни Абдуллоҳ ибни Абдулмутталиб ибни Ҳошим, падарашон Абдуллоҳ ва модарашон Омина бинти Ваҳб ҳастанд. Оллоҳ Субҳонаху ва Таъоло ҳазрати Муҳаммад (алайҳис салоту вас салом)-ро аз байни фарзандони Бани Ҳошим ихтиёр кард, ва Бани Ҳошимро аз байни Қурайш ихтиёр кард. Ва Қурайш аз насли пайғамбари Худо Исмоил ибни Иброҳими Халилуллоҳ, (алайҳимас салоту вас салом) ҳастанд. Пайғамбарамон аз тамоми насли Иброҳим (алайҳис салоту вас

салом) ихтиёршуда ҳастанд, (яъне бехтарин насли Иброҳим (алайҳис салоту вас салом) ҳастанд)

Пайғамбар (саллаллоху алайҳи ва саллам) гуфтанд:

"فانا خيرهم نسبا و خيرهم بيتا" (رواه الترمذي)

Пас Ман бехтарини онҳо аз рӯи насаб ва оила ҳастам.

(р-Имом Тирмизи)

Таваллуди Пайғамбар

Рӯзи душанбеи моҳи рабиъул-аввали соли фил, яъне: мувофиқи соли 571-мелоди, бехтарини фарзандони Одам ва фаҳри онҳо, балки бехтарин халқи Худо ҳазрати Муҳаммад (алайҳис салоту вас салом), дар бехтарин

макони рӯи замин дар Маккаи
Мукаррама ба дунё омаданд.

Нашъу намои Пайғамбар

Пайғамбарамон ҳазрати
Муҳаммад алайҳис салоту вас
салом ятим ба воя расиданд. Дар
зери тарбияи бобояшон
Абдулмутталиб, сипас баъди
вафоти бобояшон дар зери
тарбияи амакашон Абӯтолиб
нашъунамо ёфтанд. Падарашонро
дар ҳаёташон надиданд, барои он
ки падари пайғамбар пеш аз
тавалудашон вафот карда буданд.
Ва дар оғуши модарашон унсу
улфат нагирифтанд, аз чихати он
ки, аз модарашон чудо буданд.

Тарбия ва меҳрубонии падару модарро надида ятим нашъунамо ёфтанд. Оллоҳ таъоло дар сураи Зуҳо чунин гуфт:

"ألم يجدك يتيما فأوى"

"Оё парвардигорат туро ятим наёфт? сипас ба ту чой дод." (яъне ба зери тарбияи Абутолиб)

Муҳофизати Оллоҳ Таъоло Пайғамбарро

Парвардигорашон дар хурдсолиашон аз бемориҳо офатҳо муҳофизат кард, ва дар ҷавониашон аз тамоми гуноҳҳо нигоҳ дошт, ибодати бутҳо ҳайкалҳо ва дар назди онҳо нолишу сари фуруд оварданро бад

медиданд. Имоми Аъзам
Абӯҳанифа (рахматуллохи алайх)
дар фикҳи акбар чунин гуфтанд:
"و لم يعبد الصنم و لم يشرك بالله طرفة عين قط،
و لم يرتكب صغيرة و لا كبيرة قط"

"Пайғамбарамон ягон маротиба
бут ё дарахт ё сангеро барои
табарруку ибодат бо дасташон
масҳ накардаанд. Ва ба Оллоҳ
таъоло чизеро ягон маротиба
шарик наовардаанд, ва аз
Расулуллоҳ (саллаллоху алайхи ва
саллам) ягон маротиба гуноҳи
кабира ва сағира содир
нашудааст." Ва Оллоҳ таъоло
барояшон тамоми беҳтарин одобу
ахлокро ато кард, ҳатто пеш аз
Пайғамбар шуданашон дар
Маккаи Мукаррама Муҳаммади

Амин гуфта машхур шуда буданд.
(яъне шахсе ки мардум аз бадии ӯ
эмин мемонанд ва шахси амонат
нигоҳдор)

Ҳолати Ҳазрати Муҳаммад пеш аз Пайғамбар шудан

Пеш аз пайғамбар шуданашон
дар синни 25-солаги ба як зани
бузургу шариф, баобрутарини
занҳо ва мукамалтарини занҳо аз
рӯи аклу заковат, ба Ҳадича
(разияллоху анҳо) хонадор
шуданд. Ва рӯи замин пур аз
ибодати сангу дарахту ҳайвон ва
фолбению чодугари ва ҳунрезияю
душмани байни хешовандон буд.

Пайғамбари

Ва дар синни чиҳилсолагиашон Оллоҳ таъоло ҳазратро бо неъматӣ пайғамбари икром кард. Дар ғори Ҳиро ба наздашон Чаброил (алайҳис салоту вас салом) омада панҷ ояти сураи Икраъро таълим доданд. Ва аз он рӯз эътиборан пайғамбар шуданд, ва дар Макка сенздаҳ сол мардумро ба ибодати Оллоҳ Субҳонаҳу ва Таъоло даъват карданд, ва аз ибодати ғайри Оллоҳ таъоло наҳй карданд, ва ба ҳар мусибат ва бало ва дурӯғшуморию рӯйгардонии мардум сабр карда, онҳоро ба якка ва ягона ибодати парвардигори олам, Оллоҳ Субҳонаҳу ва Таъоло роҳнамоӣ карданд.

Фарзияти намоз

Ва баъди 10-соли
Пайғамбариашон, Оллоҳ таъоло
ибодати бузурги намозро фарз
гардонид, дар Макка се сол намоз
хонданд. Сипас вақте ки
душманин кофирон сахт шуда ба
мусалмонон бисёр зулму ситам
карданд, Оллоҳ таъоло Расулуллоҳ
саллаллоҳу алайҳи ва салламо
амр кард ки ба Мадинаи
Мунаввара ҳиҷрат кунанд. Сипас
Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи ва
саллам бо ҳамроҳии беҳтарин
марди ин уммат, ҳамроҳии
Абӯбакри сиддиқ разияллоҳу анҳу
аз Макка ба Мадина ҳиҷрат
карданд. Ва дар Мадина даҳ сол

барои мардум боқимондаи шариати Исломо баён карданд. Барояшон оятҳои қуръон нозил мешуд, ва пайғамбар саллаллоҳу алайҳи ва саллам онро ба мардум мерасониданд. Ҳатто дар муддати бистусе сол, Оллоҳ таъоло дини мубини Исломо мукаммал кард. Аз он рӯзе ки пайғамбар шуданд, то рӯзи вафоташон мардумро ба якка ва ягона ибодати Оллоҳ таъоло даъват карданд, ва аз шарик овардан ба ӯ ҳазар кунониданд, ягон хайру некие намонда онро ба умматашон баён карданд, ва ягон бадие намонда умматашонро аз он наҳй карданд. Абӯзар разияллоҳу анҳу гуфтанд:

"لقد توفي رسول الله و ما طائر يقلب جناحيه في
السماء الا ذكر لنا منه علما" (رواه البيهقي)

"Дар ҳақиқат Расулуллоҳ
(саллаллоҳу алайҳи ва саллам) аз
дунё вафот карданд, ва ягон
парандае ки дар осмон канот
мезанад тарк накарда барои мо дар
хусуси он илм расониданд" яъне аз
тамоми масъалаҳо барои мо
Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва
саллам) маълумот доданд. (р-
Байҳақи)

Фарзандони Пайғамбар

Пайғамбарамон ҳазрати
Муҳаммад (алайҳис салоту вас
салом) соҳиби ҳафт фарзанд
буданд: се писару чаҳор духтар,

фарзанди аввалинашон Қосим буд, ва бо номи ӯ куния мегирифтанд, яъне кунияи пайғамбар (саллаллоху алайхи ва саллам) Абулқосим буд. Сипас баъди Қосим, Зайнаб ва Руқайя ва Умми Гулсум ва Фотима ва Абдуллоҳ ва Иброҳим таваллуд шуданд. Тамоми фарзандонашон дар ҳаёти пайғамбар (саллаллоху алайхи ва саллам) вафот карданд, ғайри Фотима ки баъди 6-моҳи вафоти Расулуллоҳ (саллаллоху алайхи ва саллам) вафот карданд.

Хусусиятҳои пайғамбар

Оллоҳ субҳонаху ва Таъоло пайғамбарамон хазрати Муҳаммад

алайхис салоту вас саломро аз
байни тамоми расулону
пайғамбарон, бо василату
фазилату мақоми маҳмуду ва бо
умуми рисолаташон ба арабу ачам
хос гардонид. (яъне ин фазилятҳо
танҳо дар пайғамбарамон ёфт
мешавад).

Оллоҳ Таъоло барояшон
муъчизаҳои бузург дод,
муъчизаҳои пайғамбар
(саллаллоху алайхи ва саллам)
боҳир аст. (яъне ғолиб аст, ки
ақлҳои арабҳои фасеҳу доноро ба
хайрат овард). Ва далелҳояшон
кати ва ҳақиқаташон зоҳиру
ошкоро аст. Оллоҳ Таъоло ба дили
душманонашон аз масофаи як
моҳа роҳ тарс андохт,

гуноҳхояшон бахшидашуда,
Расулulloҳ (саллаллоҳу алайҳи ва
саллам)-ро Оллоҳ Субҳонаҳу ва
Таъоло аз тамоми гуноҳҳо пок
гардонид, ҳатто пеш аз пайғамбар
шуданашон гуноҳ накарда буданд.
Бисёртарини пайғамбарон аз рӯи
умату пайрав, умматони
пайғамбар (саллаллоҳу алайҳи ва
саллам) хело бисёр ҳастанд, ва
ягон пайғамбар мисли
пайғамбарамон уммату пайрав
надоранд. Аввалин шахсе ки дари
чаннатро мекушоянд, ва аввалин
шахсе, ки аз пули сирот
мегузаранд.

Ибодати Расулуллоҳ

Бисёртартарин инсонҳои рӯи замин аз рӯи ибодати Оллоҳ Субҳонаҳу ва Таъоло, бандаи Оллоҳ Таъоло буданд, ва ба неъматҳои Оллоҳ Таъоло шукркунанда, шабҳо намоз мегузоштанд, ҳатто қадамҳои муборакашон варам мекард, нури чашмашон намоз буд, ҳолис барои розигии Оллоҳ Таъоло бо хушӯъ ва тарс ибодат мекарданд. Абдуллоҳ ибни Шиххир (разияллоҳу анҳу) гуфтанд:

"أتيت رسول الله و هو يصلي و في جوفه أزيز كإزيز الرجل من البكاء" (رواه أبو داود)

"Ба назди Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам омадам, ва Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва

саллам намоз мегузоштанд, ва аз шикамашон овозе мисли овози чўшидани дег, аз шиддати гиря шунида мешуд." (ривояти Абўдовуд)

Пайғамбар саллаллоху алайхи ва саллам Худотарстарини инсонҳо буданд, аз худ накл карда чунин гуфтанд:

"و الله اني لاتقاكم لله" (متفق عليه)

"Касам ба Оллоҳ, ки ман тақводортарини шумо ҳастам" (яъне Худотарстарин шахс ҳастам).

(ривояти Бухори ва Муслим)

Шабона намозгузору гирякунанда, ва рўзона рўзадору даваткунанда ба ҳақ, насиҳатгўяндаи меҳрубон буданд.

Саховати Пайғамбар

Шахси кариму саховатманду дасткушо буданд, аз рӯи саховату каромат ба Оллоҳ Таъоло таваккал карда садақа мекарданд. Чобир ибни Абдуллоҳ (разияллоху анхумо) гуфтанд:

"ما سئل رسول الله شيئاً قط، فقال: لا" (رواه مسلم)

"Агар Расулуллоҳ саллаллоху алайхи ва саллам чизеро пурсида шаванд, ҳеч гоҳ не намегуфтанд."

(ривояти Муслим)

Боре ба амири як қабила байни 2-куҳ, яъне як води гусфанд садақа карданд. Ва ба Сафвон ибни

Умайя рўзи Ҳунайн 300-шутур
садақа карданд. (р- Муслим)

Аз дунё ва зебу зиннати дунё рўй
гардонида буданд, чунин
мегуфтанд:

" ما لي وللدنيا ما أنا والدنيا إلا كراكب إستظل
تحت شجرة ثم راح وتركها" (رواه الترمذي)

"Барои чи ман дунёро дўст дорам?
мисоли ману дўнё мисли савораест
ки, дар зери сояи дарахте каме
истироҳат карду, сипас он сояро
тарк карда рафт."
(ривояти Тирмизи)

Сифатҳои Пайғамбар

Соҳиби қалби мулоим, пур аз
раҳамату меҳрубони, агар дар
намоз овози гиряи кўдакero

шунаванд, намозро сабуктар ва тезтар меҳонданд, аз чихати шафқату меҳрубониашон ба модараш. Ва аз парвардигорашон саҳт метарсиданд. Қабристонро зуд-зуд зиёрат мекарданд, ва охиратро ба хотир оварда бисёр гиря мекарданд. Забонашон дар ҳақи қасе бо сухани нолоиқу ғайбат ҳарф намезад.

Ақлашон мукаммал ва ахлоқашон оли, қасеро бо дасташон назаданд.

Оиша (разияллоҳу анҳо) гуфтанд:

"ما ضرب رسول الله شيئا قط بيده و لا امرأة ولا خادما"

(رواه مسلم)

"Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам ягон зан ё ходимро ягон

маротиба бо дасташон назаданд."
(ривояти Муслим)

Ва ҳатто ҳайвонҳоро низ назада
буданд. Хулуқашон бузург, Чарир
ибни Абдуллоҳи Бачали
(разияллоҳу анху) гуфтанд:

"ما رأيي رسول الله إلا

تبسم" (رواه البخاري)

"Ҳар вақто, ки Расулуллоҳ
(саллаллоҳу алайҳи ва саллам)
маро медиданд, табасум
мекарданд." (ривояти Бухори)

Шарму ҳаёи Пайғамбар

Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи
ва саллам саҳттарин шахс аз рӯи
шарму ҳаё, буданд, Абӯсаиди
Худри (разияллоҳу анху) гуфтанд:

"كان رسول الله صلى الله عليه وسلم أشد حياء
من العذراء في خدرها و كان اذا كره شيئا
عرفناه في وجهه" (متفق عليه)

"Расулуллоҳ (саллаллоҳу алайхи
ва саллам) ҳатто аз он духтаре, ки
дар қафои парда ҳаст, шарму
ҳаёашон саҳттар буд. "Ҳофиз ибни
Ҳачар раҳматуллоҳи алайх дар
шарҳи ин ҳадиси шариф чунин
гуфтанд: яъне духтар, вақте ки бо
марди бегона дар қафои парда
хилват монад, чигуна бошарм
бошад, Расулуллоҳ саллаллоҳу
алайхи ва саллам аз он духтар низ
боҳаётар буданд" ва агар ягон
чизро бад бинанд мо онро аз
рӯяшон мефаҳмидем, ки
Расулуллоҳ саллаллоҳу алайхи ва
саллам инро бад мебинанд, яъне аз

сахт будани шармашон бо забонашон намегуфтанд, балки рӯяшон тағир меёфт." (ривояти Бухори ва Муслим)

Шучоъати Расулуллоҳ

Бо вучуди он ки сахттарин шахс аз рӯи шарму ҳаё буданд, шучоътарину нотарстарики инсонҳои рӯи замин буданд. Анас (разияллоҳу анҳу) гуфтанд: Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам беҳтарини инсонҳо ва саҳийтарини инсонҳо, ва шучоътарини инсонҳо буданд, як шаб аҳли Мадина аз овози чизе тарсиданд, якчанд мардҳо ба сӯи он овоз равона шуданд, ки ногоҳ

Расуллулоҳ саллаллоҳу алайҳи ва салламро вохурданд, ки дар гарданашон шамшер аз тарафи он овоз баргашта омада истода буданд, ва мегуфтанд: Натарсед! Натарсед! Дар ҳақиқат аз мардум пештар ба суи он овоз бо аспи безин рафтанд. (ривояти Муслим)
Ва дар ҳаҷ, рӯзи иди Қурбон бо дасти муборакашон шастусе шутурро қурбони карданд. (р-Имом Муслим)

Хоксории пайғамбар

Хоксортарини инсонҳо ва зеботарини онҳо аз рӯи муомала буданд, Ҳамроҳии фақирону камбағалон ҳамнишини

мекарданду ҳамроҳии мискинон таом мехурданд, ва пиронсолонро бузург мешумориданд, ва ба хурдсолону кудакон хоксори мекарданд. Агар аз назди кудакон гузаранд ба онҳо салом медодонд ва ба онҳо ҳазлу меҳрубони мекарданд. Абӯумайро диданд ва ӯ кӯдак буд ба ӯ ҳазлкунон гуфтанд:

"أبا عمير ما فعل النغير" (متفق عليه)

"Эй Абӯ Умайр ба гунчишкат чи шуд?" (ривояти Бухори ва Муслим)

Анас (разияллоху анху) гуфтанд:

"ما رأيت أحدا كان أرحم بالعيال من رسول الله" (رواه مسلم)

"Касеро надидам, ки ба заифону бечорагон аз Расулуллох

саллаллоху алайхи ва саллам дида
меҳрубонтар бошад. (ривояти
Муслим)

Пойафзолашонро худашон
медухтанду хидмати аҳлашон ва
нафсашонро ичро мекарданд, ва
аз кузаи пуштани вайрон шуда об
нушиданд. Ва ҳамроҳии саҳобагон
дар бинои масҷид хишт
мебардоштанду баробари ҳамма
меҳнат мекарданд. Касеро айб
намекарданд, ҳатто ходимонро низ
маломат ва сарзаниш намекарданд.
Анас (разияллоху анху) гуфтанд:

"خدمت رسول الله تسع سنين فما عاب على
شيء قط" (رواه مسلم)

"Ба Расулуллоҳ (саллаллоху
алайхи ва саллам) нӯҳ сол хидмат
кардам, ягон амалро ягон

маротиба айб намекарданд." (р-Муслим)

Ва таомро низ айб намекарданд, Абӯхурайра (разияллоху анху) гуфтанд:

"ما عاب النبي طعاما قط إن اشتهاه اكله وإن لم يشته تركه"

(رواه البخاري)

"Ягон маротиба Расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам таомро айб намекарданд, агар таом маъкул шавад меҳурданд, ва агар маъкул нашавад намехурданд." (ривояти Бухори)

Хоксори бузург, аз фахру кибру ҳуяло ва худро бологири дур ҳастанд, чунин мегуфтанд:

"إنمى أنا عبد فقولوا عبد الله ورسوله" (رواه البخاري)

"Ман факт банда ҳастам, маро бандаи Оллоҳ ва фиристодаи Оллоҳ бигуед." Яъне аз ин мартаба маро боло набардоред. (ривояти Бухори)

Вафодории пайғамбар

Поктарин ва шарифтарини инсонҳо, дасти муборакашон ба дасти ягон зани номаҳрам нарасидааст. Вафодортарин шахс ба аҳли оила ва саҳобагонашон, агар гӯсфанд забҳ кунанд баъзе аъзои онро ба дугонаҳои Хадича мефиристоданд, (яъне баъди мавти Хадича аз чихати вафодориашон ба Хадича)

Ва ба шаҳидони Уҳуд баъди 8-соли вафоташон ҳамчун хайрухушкунанда баромада намози чаноза хонданд. Ва саҳобагони киромро иззату эҳтиром мекарданд, ва ягон чизро аз саҳобаҳо ба худашон сазовор намедонистанд (яъне худро аз саҳобогон муқаддам намекарданд). Усмон (разияллоху анху) гуфтанд:

"كان رسول الله يواسينا بالقليل و الكثير"

"Расулуллоҳ саллаллоху алайхи ва саллам барои мо бо моли каму бисёр ёри медоданд" (яъне хоҳ моли бисёр бошад хоҳ кам барои мо медоданд)

Ҳилму мулоимии Пайғамбар

Бо хулқи зебои худ, ҳамаро рози мекарданд. Агар касе ба расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам бади кунад ба ӯ бади намекарданд, балки гуноҳашро мебахшиданд, ва аз бадиаш чашм мепушиданд, агар касе дар масъалаҳои дуняви ҳаққашонро поймол кунад ба ӯ ғазаб намекарданд. Як аъробие омада аз гиребони куртаи расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам дошта ба худ расулуллоҳро кашида гуфт: Барои ман мол деҳ! Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам ба ӯ табасумкунон нигоҳ карданду ба саҳобагон гуфтанд: ба Аъроби чизе, ки талаб кунад

бидихед! вақте ки Лабиди яҳуди расулуллохро сеҳр карда буд ўро афв карданд (яъне бахшиданд). Ва он яҳудизане, ки ба таомашон захр гузошта буд уро сарзаниш ва маломат накарданд, ва онҳое ки бо расулуллоҳ саллаллоху алайхи ва саллам чанг карда буданд, онҳоро бахшиданд ва рўзи фатҳи Макка ба ивази он ки аз онҳо қасд гиранд ба онҳо чунин гуфтанд:

"إذهبوا فأنتم الطلقاء"

"Равед шумо озод ҳастед."

Модари муминон Оиша разияллоху анҳо гуфтанд: "Қасе, ки Расулуллоҳ саллаллоху алайхи ва салламо дашном дода бошад ягон маротиба аз ў қасд нагирифтанд." (ривояти Муслим)

Вақте ки рӯзи Уҳуд мушрикони дандони мубораки Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва салламро шикастанд, ва рӯяшонро хуншор карданд, саҳобагони киром ба расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам гуфтанд: Ё расулаллоҳ! Оё дар ҳақи онҳо дуои бад намекунед? расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам гуфтанд: "Ман пайғамбари лаънаткунанда нестам, ман пайғамбари раҳмат ҳастам", сипас дуо карда гуфтанд: "Парвардигоро қавми маро ба роҳи рост ҳидоят кун, зеро онҳо намедонанд."

Ахлоқи Пайғамбар

Пайғамбарамон хушрафтору
хушмуомила бо ҳамсӯҳбатонашон
буданд, ҳамеша табасум кунанда,
аҳволи Саҳобагонро пурсучӯ
карда онҳоро хабар мегирифтанд.
Соҳибони фазилатро, яъне
шахсони бузургро боодобона аз
дигарон муқаддам мегузоштанд,
ва бо хешовандон алоқаро пайваст
мекарданд, ва ҳамроҳии касе
сахту дағал муомила намекарданд,
соҳиби сухани бадӯ азиятдиҳанда
набуданд. Забони муборакашон
ғайри сухани нек дигар суханро
талафуз намекард, ва касеро
ғайбат ва таҳқир намекарданд.
Таърифу тавсифу суханро зебу
зиннат доданро дӯст намедоштанд.

Ба наздашон як гурӯҳ инсонҳо омада гуфтанд: "Эй расулуллоҳ! эй беҳтарини мо! фарзанди беҳтарини мо! ва сайиди мо! ва фарзанди сайиди мо!" расулуллоҳ саллаллоху алайхи ва саллам гуфтанд:

"يأيها الناس قولوا بقولكم ولا يستهوينكم الشيطان
أنا محمد عبد الله ورسوله ما أحب أن ترفعوني
فوق منزلتي التي أنزلني الله عز وجل (رواه
النسائي)

"Эй мардум сухани худро бигӯед!
Шайтон шуморо барои аз ҳавою
нафс сухан кардан бурда
нарасонад, ман Мухаммад бандаи
Оллоҳ ва расули Оллоҳ ҳастам,
ман дӯст намедорам ки маро аз
мартабае ки Оллоҳ Таъоло ба ман
додааст, аз он боло бардоред."

(р-Насои)

Ва агар ба хонаашон меҳмон ояд
такаллуф намекарданд, (яъне
таъоми набударо барои пайдо
кардан ташвиш намекашиданд)
балки он чизе, ки доштанд онро ба
назди меҳмон мегузоштанд.
Олитарини сифатҳою беҳтарини
одобҳо ва ҳамидатарини ахлоқро
чамъ карданд.

Шайхул ислом (рахматуллохи
алайх) гуфтанд:

"Аз Расулуллоҳ саллаллоҳу алайхи
ва саллам ягон маротиба ақалан як
бор дар ҳаёташон сухани дурӯғ
ҳосил нашудааст, ва ягон
маротиба аз расулуллоҳ
саллаллоҳу алайхи ва саллам ба
касе зулм ва хиёнат ҳосил

нашудааст, балки росгўйтарини
рўи замин ва одилтарини инсонҳо
ва вафодортарини инсонҳо ба аҳду
паймон буданд, бо вучуди
гуногунии аҳволашон" (яъне
ҳамавақт дар ҳолати оромию хавф
ва дар ҳолати қудрат ва заифи ва
дар ҳолати сихатию бемори
ростгую одилу вафодор буданд.)

Муомалаи Пайғамбар бо аҳлу оилаи худ

Ва бо аҳлу оилашон муомилаи
нек мекарданд, ва агар
духтарашон Ҷотима разияллоху
анҳо ба хонашон оянд, аз чояшон
хеста ўро марҳабо гуфта ва ба

пахлуи худ мешинонданд, ва гуфтанд:

"خيركم خيركم لأهله و أنا خيركم لأهلي"

"Беҳтарини шумо он шахсе ки ба аҳлу оилааш беҳтарин бошад, ва ман беҳтарини шумо ба аҳлу оилаам ҳастам." Ба олию бузург будани хулқашон Парвардигорашон аз болои ҳафт қабат осмон шоҳид шуд. Оллоҳ Таъоло дар сураи Қалам гуфт:

"و إنك لعلى خلق عظيم"

Яъне: "Эй Пайғамбар! албатта шумо соҳиби хулқи бузург ҳастед." Ва дар олам аз рӯзи пайдоишаш то рӯзи қиёмат ягон шахсе нест ки аз расулуллоҳ саллаллоҳу алайхи ва саллам ба

одобу ба ахлоқ бошад. Анас
разияллоҳу анҳу гуфтанд:

"كان رسول الله أحسن الناس خلقاً" (رواه مسلم)

"Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва
саллам зеботарини инсонҳо аз рӯи
хулқ буданд." (ривояти Муслим)

Бузургшумории Пайғабар Парвардигорашонро

Соҳиби одоби бузург ҳамроҳии
холиқашон, чизеро ки ғайри
Оллоҳ Таъоло дигар касе молик
нест, онро барои худ даъво
намекарданд. Оллоҳ Таъоло ба
Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи ва
саллам гуфт.

"قل لا أملك لنفسي نفعا ولا ضرا إلا ما شاء الله
ولو كنت أعلم الغيب لاستكثرت من الخير وما

مسنى السوء إن أنا إلا نذير و بشير لقوم
يؤمنون

Яъне: эй Пайғамбар! ба мардум
бигуед:

"Барои нафси худам ғоида ва
зарареро доро нестам, ба ғайри оне
ки Оллоҳ Таъоло ба ман хостааст,
ва агар ғайбро медонистам,
амалҳои некро бисёр мекардам ва
ба ман бади намерасид, аз дасти
ман чизе намеояд, вазифаи ман
фақат аз азоби дўзах тарсонидан
ва ба чаннат башорат додани
онҳое ки имон овардаанд."

Ба наздашон як мард омада гуфт:
"ما شاء الله و شئت"

Яъне: "Оллоҳ Таъоло ва шумо
хостед"

Пайғамбар саллаллоху алайхи ва саллам ба он мард гуфтанд:

"أجعلتني لله ندا قل ما شاء الله وحده" (رواه النسائي)

"Оё маро ба Оллоҳ Таъоло шарик оварди? Бигў! Оллоҳ Таъоло танҳо худаш хост." (ривояти Насои)

Ва Оллоҳ Субҳонаху ва Таъоло дар сураи Чин гуфт:

"قل إني لا أملك لكم ضرا ولا رشدا"

Ибни Касир (рахматуллохи алайх) дар тафсири ин оят чунин гуфтанд: яъне: эй Пайғамбар бигўед!

"Ман низ мисли шумо инсон ҳастам, фақат ба ман ваҳй дода мешавад, ва ман бандае аз бандаҳои Оллоҳ Субҳонаху ва таъоло ҳастам, дар хидоят ва

гумроҳии шумо, аз дасти ман чизе намеояд, балки бозгашти ҳамаи ин корҳо ба сӯи Оллоҳ субҳонаҳу ва Таъоло аст."

Пайғамбармон аз ҳавою нафси худ сухан намекарданд, Оллоҳ Таъоло дар сураи Начм гуфт:

"لا ينطق عن الهوى إن هو الا وحي يوحى"

"Пайғамбар аз ҳавою нафси худ чизе намегӯяд, балки он суханҳое ки мегӯяд аз чониби Оллоҳ Таъоло ваҳй аст, ки ба Ӯ ваҳй дода мешавад." (ваҳй ин хабар додани шариат аст) ки Оллоҳ субҳонаҳу ва Таъоло ба Пайғамбари худ хабар медиҳад то ин ки онро ба бандагони Оллоҳ Таъоло расонанд.

Абдуллоҳ ибни Амр разияллоҳу анху гуфтанд: "ман тамоми суҳанҳои ки аз расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам мешунидам, менавиштам, то ки онро ҳифз кунам. Қурайшиҳо маро аз навиштан манъ карда гуфтанд: ҳар чизе ки аз расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам мешунави наनावис! Расулуллоҳ низ инсон ҳастанд, дар ҳолати розиги ва ғазаб суҳан мекунанд, пас муддате аз навиштан боз истодам, сипас инро ба Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам зикр кардам. Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам бо дасташон ба забонашон ишора карданду гуфтанд:

"اكتب فوالذي نفسي بيده ما يخرج منه إلا حق"
(رواه ابوداود)

"Бинавис! Қасам ба Оллоҳ ки аз ин ғайри сухани ҳақ дигар сухан намебарояд." (ривоти Абӯдовуд)

Амонати Пайгамбар

Ва ба дини Оллоҳ Таъоло хиёнат накарда онро пурра баён карда рафтанд. Дар чомиъи Имом Тирмизи ва сунани Ибни Моча (рахматуллохи алайх) омадааст ки, ҳазрати Оиша разияллоху анҳо ривоят карда гуфтанд:

"Вақте ки зани баобруи қабилаи Махзумихо дузди кард, курайшиҳо гуфтанд: чи хел дасти зани баобру бурида мешавад? ки дар ин бора

ба расулуллоҳ сухан карда метавонад? (яъне ки шафоат мекунад? ки восита мешавад?) ғайри Усома ибни Зайд, дўсти расулуллоҳ ва писари писархонди расулуллоҳ, дигар ки ба расулуллоҳ чуръат карда ин суханро гуфта метавонад? Ва ба Усома гуфтанд: ту ба расулуллоҳ шахси наздик хастӣ. Бинобар ин ту ба расулуллоҳ восита шав, то ки дасти ин зан бурида нашавад. Сипас Усома разияллоху анху ба Расулуллоҳ дар ин бора сухан кард. Вақте ки ин суханро расулуллоҳ саллаллоху алайхи ва саллам шуниданд, ғазаб карданд ва гуфтанд: "оё ба ҳаде аз ҳадҳои Оллоҳ Таъоло шафоат мекуни?!"

яъне ин буридани дасти дузд ҳаде (чаримае) ки инро Оллоҳ Таъоло гузоштааст, оё ба ҳади Оллоҳ шафоат мекуни гӯён Усомаро маломат карданд, сипас гуфтанд: "эй Мардум! сабаби ба ҳалокат расидани онҳое ки пеш аз шумо буданд (яъне яҳуду насрониҳо) ин аст ки, онҳо агар шахси баобрӯю бузург дузди кунад ўро тарк мекарданд, ва агар шахси бечораю бекас дузди кунад ўро дасташро мебуриданд." сипас гуфтанд:

"وأيّم الله لو أن فاطمة بنت محمد سرقت لقطعت يدها" (رواه ابن ماجة و صححه الاباني)

"Қасам ба Оллоҳ ки агар Фотима духтари Мухаммад дузди кунад дасташро мебурам." (ривояти

ибни Моча ва саҳеҳкардаи
Албони)

Хонаи Пайғамбар таом надорад

Сахтиҳо ва машақатҳои дунё,
Пайғамбар саллаллоҳу алайҳи ва
салламо баъзаб намеовард,
моҳҳо мегузашт ва дар хонаи
пайғамбар саллаллоҳу алайҳи ва
саллам оташ даргиронида
намешуд, ва шабхоро пай дар ҳам
дар ҳолати гуруснаги
мегузарониданд. Ва аҳлу
оилашон таоме намеёфтанд. Умар
разияллоҳу анҳу гуфтанд:

"لقد رأيت النبي يلتوي من الجوع ما يجد من
الدقل ما يملأ بطنه"

(رواه مسلم)

"Дар ҳақиқат пайғамбар саллаллоҳу алайҳи ва салламо дидам ки гурусна мегаштанд, ва ғайри хурмои паст дигар чизе намеёфтанд ки шикамашонро сер кунанд." (p- Муслим)

Ва чанд маротиба аз харорати гуруснаги ба куча баромаданд, ва ба шикамашон санг мебастанд, ва саҳобагони киром гуруснагии пайғамбар саллаллоҳу алайҳи ва салламо аз овозашон мефаҳмиданд. Абӯ Талҳа разияллоҳу анҳу гуфтанд:

"سمعت صوت رسول الله ضعيفا أعرف فيه
الجوع" (رواه البخاري)

"Овози Расулulloҳ саллаллоҳу алайҳи ва салламо заиф шунидам,

донистам ки расулуллоҳ
саллаллоҳу алайҳи ва саллам
гурусна хастанд." (ривояти
Бухори)

Ва чанд рӯзҳо мегузашт ва дар
хонаи нубуват ғайри об дигар чизе
набуд. Марде ба назди Расулуллоҳ
саллаллоҳу алайҳи ва саллам
омада гуфт: "Ман мӯхточ ҳастам
(яъне бечора ҳастам) сипас
пайғамбар саллаллоҳу алайҳи ва
саллам ҳамсарашонро амр карданд
ки ба у садақа кунанд, ва дар
хонаашон чизе набуд,
ҳамсарашон гуфтанд: қасам ба он
зоте, ки шуморо пайғамбар
гардонид, ғайри об дигар чизе
надорам.

Мукамалтарини инсонҳо аз рӯи
Худотарси, аз замин хурмое
меёфтанд ва мегуфтанд:

"لو لا أني أخشى أن تكون من الصدقة لأكلتها"
(رواه البخاري)

"Агар наметарсидам, ки хурмои
садақа аст, албатта инро
мехӯрдам." (ривояти Бухори)

Моли садақа ба пайғамбар
саллаллоху алайхи ва саллам ва ба
оли пайғамбар харом аст. Бинобар
ин расулуллоҳ саллаллоху алайхи
ва саллам садақаро қабул
намекарданд, лекин ҳадияро қабул
мекарданд ва ба ҳадиядиханда
мукофот меоданд.

Балоҳои ба сарашон омада

Дар ҳаёташон ба машақатҳо ва мушкилиҳои халокатовар ру ба ру шуданд. Чашмашон падарашонро надид, ва аз огуши модарашон дур ба воя расиданд, ва кавмашон бо кавлу феъл азият меод. Анас разияллоху анху гуфтанд:

"Кофирон як маротиба пайгамбар саллаллоху алайхи ва салламо заданд, хатто аз хуш рафтанд. Пайгамбар саллаллоху алайхи ва салламо бо мачнуни ва сеҳргари тухмат карданд, ва бо дуруггуи сифат карданд." Оллох Субхонаху ва Таъоло аз кофирон накл карда гуфт:

"و قال الكافرون هذا ساحر كذاب"

Кофирон гуфтанд: "Ин сеҳргару дуруггуй аст." Ва дар гори Савр машакат кашиданд ва гаму гусса диданд, ва дар Ухуд дандони муборакашонро шикастанд ва руяшонро хуншор карданд. Ва дар Хайбар ба таомашон захр гузоштанд, ва пайгамбар саллаллоху алайхи ва салламо бо ахлашон сеҳр карданд, ва мусибатҳо пай дар ҳам ба сарашон меомад, ва парвардигорашон мегуфт :

"فالصبر كما صبر أولوا العزم من الرسل"

"Сабр кунед чи хеле, ки Пайгамбарони бузург сабр карданд." Дарду гамгинии худро ба ҳамсаршон мегуфтанд:

" يا عائشة لقد لقيت من قومك ما لقيت " (رواه البخاري)

"Эй Оиша дар хакикат аз кавми ту, яъне Курайш бисёр сахтихо ва азиятхо дидам." (ривояти Бухори)

Ва шаш нафар фарзандонашон дар хаёти пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам аз дунё гузаштанд, ва ин кадар машакатхою мусибатхою мушкилихо, пайгамбар саллаллоху алайхи ва салламо аз даъвати мардум ба дини Оллох Субхонаху ва Таъоло манъ намекард, ба хамаи душворихо ва балохо сабр карданд. Аз худ накл карда чунин гуфтанд:

"لقد أؤذيت في الله و ما يؤذى أحد وأخفت في الله وما يخاف أحد"

(رواه أحمد)

"Дар хакикат дар рохи Оллох Субхонаху ва Таъло азият дода шудам, ва касе мисли ман азият дода нашудааст ва намешавад ва дар рохи у тарсонда шудам ва касе мисли ман тарсонда нашудааст ва намешавад." (ривояти Имом Ахмад)

Вакте, ки писарашон Иброхим аз дунё гузашт аз чашмашон оби дида баромад, ва гуфтанд:

"إن العين لتدمع و إن القلب ليحزن و لا نقول إلا ما يرضي ربنا و إنا على فراقك يا إبراهيم لمحزونون" (متفق عليه)

Албатта чашм оби дида мебарорад, ва албатта калб гамгин мешавад, ва факат он сухане ки парвардигорамонро рози мекунад

онро мегуем, ва мо эй Иброхим ба
фироки ту (яъне ба чудо шудан аз
ту) гамгин хастем. (ривояти
Бухори ва Муслим)

Васфҳои Расулуллох

Пурнуртарин ва Зеботарин шахс аз
руи манзара. Руи муборакашон
мисли мохи 14-руза медурахшид.
Бароъ ибни Озиб (разияллоху
анху) гуфтанд:

"لم أر شيئاً أحسن منه" (متفق عليه)

"Ягон чизро надидам, ки аз
Расулуллох (саллаллоху алайхи ва
саллам) зеботар бошад." (р-
Бухори ва Муслим)

Сохиби каду комати зебо, на
каддарозу на кадпаст, рангу

руйяшон сафеду ришашон пурраи зебо, агар ба чапу рост ё кафо назар кардани шаванд, бо тамоми часадашон нигоҳ карда назар мекарданд.

Поктарин ва хушбуйтарин шахс, Анас (разияллоху анху) гуфтанд:

"ما شمت عنبراً قط ولا مسكاً ولا شيئاً أطيب
من ريح رسول الله"
(رواه مسلم)

"Ягон анбар ё миск ё хушбуиеро буй накардам ки, аз буи Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам) хушбуйтар бошад."
(ривояти Муслим)

Аз Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам) ягон маротиба дар хаёташон ва на баъди вафоташон буи бад буй карда нашудааст,

бинобар ин вакте ки Абубакри Сиддик (разияллоху анху) баъди мавти Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва саллам) ба хонаи расулулох даромада аз пешона ва дасту кадамони муборакашон буса карданд, чунин гуфтанд:

"بأبي أنت وأمي يا رسول الله طبت حيا و ميتا"
(رواه البخاري)

Падару модарам фидои шумо бод
эӣ расулуллох! дар хаёту мавтатон
Хушбуйу пок хастед. (ривояти
Бухори)

Ва пеш аз вафоташон гуфтанд: "аз
дунёи шумо ба ман хушбуи
махбуб гардонида шуд" (ривояти
Бухори)

Фасохату балоғати Расулуллох

Расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам сохиби фасохату балоғат буданд, чунон сухан мекарданд, ки олиму чоҳил мефахмид, суханҳои кутоҳ, лекин пур аз маъноҳои бузургу пуртаъсир. Фасохату балоғат ин лафзҳои чумларо зебу зиннат додан нест, балки фасохату балоғат чи хеле, ки Шайхул ислом (разияллоху анху) дар "Минхочус суннах" баён карда гуфтанд:

"علم"

المعاني و البيان"

"Илми маъноҳо ва пурра баён кардани он" (яъне фасех шахсе аст ки суханаш пурмаъно бошад, ва

онро зебо ва пурра баён карда тавонад.)

Вактҳои Расулуллох

Вактҳои Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам) пур аз ибодати Оллох Субхонаху ва таъоло буд. Хамеша бо тоати Оллох таъоло ва розигии у машғул буданд.

"قل إن صلاتي و نسكي و محياي و مماتي لله
رب العلمين لا شريك له"

Оллох субхонах гуфт: Бигуед эй Расулуллох! "намозу курбони ва хаёту мавтам холис барои розигии Оллох Таъоло аст, ки у шарике надорад."

Кадри Пайгамбар дар калби мардум

Сахобагони Киром Пайгамбар саллаллоху алайхи ва салламу хеле дуст медоштанд. Агар Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам сухан кунанд ба суханашон бо дикат гуш меандоштанд, гуё ки дар сари онҳо паррандае нишастааст, ки агар камтар сари худро ҳаракат кунонанд он парранда мепарад, яъне: бо чунон эҳтирому диккат ба суханонашон гуш мекарданд ва агар онҳоро барои иҷрои амале амр кунанд, барои ба анҷом расонидани амри Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам) шитоб мекарданд. Анас (разияллоху анху) гуфтанд:

"لم يكن شخص أحب إليهم من رسول الله و كانوا
إذا راوه لم يقوموا لما يعلمون من كراهيته لذلك"
(رواه الترمذي)

Ягон шахс ба саҳобагони киром аз
Расулуллох (саллаллоху алайхи ва
саллам) дида мухбубтару азизтар
набуд. Ва бо вучуди ин кадар
мухаббат агар Расулуллох
(саллаллоху алайхи ва саллам)-ро
бинанд аз чояшон намехестанд,
барои он ки медонистанд, ки
Расулуллох (саллаллоху алайхи ва
саллам) ин амалро бад мебинанд.
(р- Тирмизи)

Ва кибори Саҳобагон аз руи
шарму ҳаё ва пайгамбарро
бузургшумориашон, ба
Расулуллох саллаллоху алайхи ва
саллам бо чашми худ назар карда

наметавонистанд. Амр ибнил Ос
разияллоху анху гуфтанд: Ягон
шахс бар ман аз Расулуллох
саллаллоху алайхи ва саллам
махбубтар набуд, ва ягон шахс дар
назарам аз Расулуллох саллаллоху
алайхи ва саллам бузург набуд, ва
ман токати пурра бо чашмам ба
Расулуллох назар кардан
надоштам, аз руи хайбату
бузургии Расуллох, Ва агар аз
хусуси васфи расулуллох
саллаллоху алайхи ва саллам
пурсида шавам, ман Расулуллохро
васф карда наметавонам, барои он
ки ман пурра бо чашмам ба
Расулуллох саллаллоху алайхи ва
саллам назар карда

наметавонистам. (ривояти
Муслим)

Дар хакикат саҳобагони киром,
Пайгамбар саллаллоху алайхи ва
салламро бенихоят бо дилашон
бузург шумориданд, ва
нафсхояшон нахост ки дар хонае,
ки онҳо дар болою Расулуллоҳ дар
поён истикомат кунанд.

Фасл

Ва бо ин тарика тобиину
гузаштагон Пайгамбар
(саллаллоху алайхи ва саллам)-ро
бузург мешумориданд. Ва
Мухаммад ибни Мункадир
(разияллоху анху) оби чашми
худро дошта наметавонистанд,

вакте ки хадиси Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам)-ро мехонанд, ва Имом Молик (разияллоху анху) гуфтанд: "мо ба назди Аюби Сихтиёни медаромадем, пас хар вакто ба у сухани Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам)-ро зикр мекардем, гиря мекард хатто ба у рахм мекардем."

Ва Имом Молик (разияллоху анху) хадиси Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам) бетахорат кироат намекарданд, ва шогирдони худро дар вакти хондани хадиси Расулуллох аз сухан гуфтан манъ мекарданд.

Ва дар дунё аз рузи пайдоишаш то рузи киёмат ягон шахсе нест ки

мисли Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам) иззиту икром дида бошад.

Дар рузи худайбия, Урва ибни Масъуд вакте ки муомала ва мухаббати сахобагонро бо Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам) дид, аз назди мусалмонон ба назди кофирон рафта чунин гуфт:

"أي قوم و الله اني وفدت على الملوك، و وفدت على قيصر كسرى و النجاشي، و الله إن رأيت ملكا قط يعظمه اصحابه ما يعظم أصحاب محمد محمدا. (رواه البخاري)

Урва гуфт: "эй кавм! Касам ба Оллох ки дар хакикат ман ба суи подшоҳҳо рафтаам, ба назди Кайсар подшоҳи Рум рафтам, ва ба назди Кисро подшоҳи Форс

рафтам, ва ба назди Начоши
подшохи Хабаша рафтам, касам ба
Оллох ки ягон подшохро надидам
ки кавмаш уро бузург мешуморида
бошад, чи хеле ки Сахобагони
Мухаммад Мухаммадро бузург
мешуморанд. (ривояти Бухори)

Маконати Расулуллох дар назди подшоҳони Яхуду Насрониҳо

Ва подшоҳону сардорони
Насрониҳо дар замони Пайгамбар
(саллаллоху алайхи ва саллам),
дидори Расулуллохро дуст
доштанд ва хидмати
Расулуллохро орзу ва таманно

карданд. Хиракл подшохи Рум
чунин гуфт:

"لو أعلم أنني أخلص إليه لأحببت لقاءه و لو كنت
عنده لغسلت عن قدميه"
(متفق عليه)

"Агар донам, ки ман бо у вохурда
метавонам, албатта ман
дидораширо дуст медорам, ва агар
дар наздаш бошам албатта
кадамонаширо мешустам."

(ривояти Бухори ва Муслим)

Ва вакте, ки олимони Яхуд
Расулуллохро диданд, хакики
Пайгамбар буданашонро тасдик
карданд. Абдуллох ибни Салом
гуфт: ва у аз олимони Яхуд буд:
"Вакте, ки Расулуллох (саллаллоху
алайхи ва саллам) ба Мадина
омаданд, тамоми ахли Мадина ба

певози Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам) баромаданд, сипас ман низ омадам, то ин ки Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам)-ро бидам, пас вақто ки руи Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам)-ро дидам, дониستم ки руяшон руи дуруггуй нест." (ривояти Тирмизи)

Икромии Оллох Таъоло Пайгамбарро

Оллох Таъоло ба тамоми инсонҳо имон овардан ба Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва саллам), ва бузург шуморидани пайгамбарро фарз гардонид.

Оллох Субхонаху ва Таъоло дар сураи фатх гуфт:

"إنا أرسلناك شاهدا و مبشرا و نذيرا لتؤمنوا بالله و رسوله و تعزروه و توقروه و تسبحوه بكرة و أصيلا" (8-9)

"Мо шуморо Пайгамбар кардем, ва шуморо ба ягонгии Оллох таъоло шохид ва башоратдихандаи муъминон ба чаннат ва тарсонандаи кофирон аз азоби дузах гардонидем, то ин ки шумо эй мусалмонон! ба Оллох таъоло ва расулаш имон биёред! ва ба Пайгамбар ёри ва нусрат диҳед! ва Пайгамбарро бузург шуморед, ва ба Оллох таъоло сахари ва бегоҳи тасбех бигуед."

Ва касе ки ба Расулуллох имон наорад, уро Оллох таъоло бо

забони Расулуллох ба оташи дузах
ваъда дод.

"و الذي نفس محمد بيده لا يسمع بي أحد من
هذه الامة يهودي و لا نصراني ثم يموت و لم
يؤمن بالذي ارسلت به إلا كان من اصحاب
النار" (رواه مسلم)

Расулуллох (саллаллоху алайхи ва
саллам) гуфтанд: "касам ба он зоте
ки чони Мухаммад дар дасти уст,
касе ки аз ин уммат маро шунавад,
хох яхуди бошад хох насрони,
сипас аз дунё ба ман имон новарда
вафот кунад, у аз чумлаи дузазиён
аст." (ривояти Муслим)

Қадри Пайгамбар дар назди Оллох таъоло

Ва дар хакикат Оллох Таъоло Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва саллам)-ро бузург гардонид, ва обрӯю кадрашонро боло бардошт ва барои Расулуллох иззатро нави́ст. Оллох субхонах гуфт:

"و الله العزة و لرسوله و للمؤمنين"

"Иззату азизи ва галаба ба Оллох Таъоло ва ба Расулаш ва ба муминон аст."

Ва Оллох Таъоло галаба ва иззат ва окибати некро ба Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва саллам) гардонид.

"كتب الله لأغلبن أنا ورسولي إن الله قوي
عزيز"

Оллох таъоло гуфт: "Оллох тақдир кард яъне навист ки, ман галаба мекунам ва пайгамбаронам галаба мекунад. Албатта Оллох таъоло зоти кави ва азизу голиббароянда аст." Ва аз барои бузург будани кадри Пайгамбар дар назди Парвардигорашон, Оллох Таъоло он шахсе, ки овозашро аз овози пайгамбараш баланд мебардорад, барои бекору беҳуда шудани амалаш ваъид кард. (яъне ба азоб ваъда дод)

Оллох таъоло дар сураи хучурот чунин гуфт:

"يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ
النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ
لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ"

"Эй онхое, ки имон овардед!
Овози худро аз овози Пайгамбар
боло набардоред! яъне аз
Расулуллох (саллаллоху алайхи ва
саллам) баланд сухан накунед! Ва
агар пайгамбарро чег задани
шавед бо овози баланд чег
назанед! чи хеле, ки хамдигарро
нидо мекунед, (балки боодобона
бо овози паст нидо кунед!) ки боз
амалҳои шумо беҳуда нагардад ва
шумо хис накарда мемонед."

Азиятдихандаи Пайгамбар

Ва касе, ки Пайгамбар
саллаллоху алайхи ва саллабро
азият диҳад, уро Оллох Таъоло дар
дунёю охираат лаънат мекунад, ва

уро хору зор мегардонад. Оллох
Субхонах гуфт:

"إن الذين يؤذون الله ورسوله لعنهم الله في
الدنيا و الآخرة و أعد لهم عذابا مهينا" (سورة
الأحزاب 57)

Онхое, ки Оллох Таъоло ва
Расулашро азият медиханд,
онхоро Оллох таъоло дар дунёю
охират лаънат мекунад, ва барои
онҳо азоби хоркунанда омода
кардааст.

Ва касе, ки ба Расулуллох
саллаллоху алайхи ва саллам
душмани кунад, уро Оллоху чалла
чалолух хор мегардонад ва
гарданашро мешиканад. Оллох
Субхонаху ва Таъоло дар сураи
Мучодала гуфт:

"إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي
الْأَذْنَلِينَ" (مجادلة- 21)

"Онхое, ки ба Оллох ва Расулаш душмани мекунанд ва мухолифи мекунанд, онҳо аз чумлаи хортарин инсонҳо ва бадбахттарин ва аз раҳмати Парвардигори олам дуртарин инсонҳо ҳастанд."

Шахси думбурида

Ва Оллох Таъоло ҳар як шахсе, ки ба Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам) душмани мекунад, Пайгамбарро бад мебинад, ваъда дод ки ин ҳел шахсро аз тамоми некиҳо насибашро мебурад, ва уро бенаслу думбурида мекунад.

Оллоху Азза ва чалла дар сураи
Кавсар гуфт:

"إن شانئك هو الأبتر"

"Албатта бадбинандаи шумо эй
Пайгамбар у думбурида аст" яъне
бенасл мешавад. Ахли илм
гуфтанд: "хар як шахсе, ки
Пайгамбарро бад бинад ё масхара
кунад ё душмани кунад, албатта
Оллох уро бенасл мекунад ва уро
аз тамоми хайр дур мекунад, ва
уро ва фарзандонашро ба халокат
мерасонад." Шайхул Ислом
(разияллоху анху) гуфтанд:
"Масхаракунандаи Пайгамбарро
Оллох таъоло зикрашро ва
ахлашро ва молашро мебуррад,
(яъне касе уро бо неки зикр
намекунад, ва аз зану

фарзандонаш фоида намегирад, ва
молаш бебарака мешавад ва аз
хаёташ фоида намегирад, ва бо
калбаш некиро намефахмад, ва уро
Оллох таъоло аз ёру дуст чудо
мекунад, ки барояш ягон
ёридихандаю дилбардору дуст
намеёбад, умуман аз тамоми
некихо насибашро мебуррад, хатто
маззаю лаззати таъомро
намечашад."

Дар рузи Ухуд, Утба ибни
Абиваккос дандони мубораки
Расулуллох (саллаллоху алайхи ва
саллам)-ро шикаст. Ибнил Кайим
(разияллоху анху) гуфтанд: баъзе
олимони таърих гуфтанд: Ман
хабари насли Утба ибни
Абиваккосро чустучу карда дидам

ки, фарзандони у ба балогат нарасида ё дахонаш буи бад мекард ё дандонҳои пешаш шикаста буд. Ва ин дар насли у дида мешуд. Ва ин аз касофати падархо ба фарзандон аст.

Масхаракунандаи Пайгамбар

Ва касе, ки пайгамбаронро масхара кунад Оллоху азза ва чалла уро ба доираи бади ихота мекунад. яъне атрофи у мисли доира бо балохою бадихо печонида мешавад. Оллох Субхонаху ва Таъоло дар сураи анъом гуфт:

" و لقد استهزئ برسل من قبلك فحاق بالذين
سخروا منهم ما كانوا به يستهزؤون " (انعام
10)

Эй Пайгамбар! "дар хакикат
Пайгамбароне, ки пеш аз шумо
буданд, масхара карда шуданд,
(Яъне кавмашон онхоро масхара
мекард) пас ба сари онхое ки
Пайгамбаронро масхара карданд
азобу бало фаромад."

Ва гоҳо Оллох Таъоло ба масхара
кунандаҳои Пайгамбар мухлат
медихад. (яъне баъди масхара
якбора азоб навода бо хикматаш
каме мухлат медихад) сипас
азобашро ба онҳо нозил мекунад.
Оллоху чалла ва ало гуфт:

" و لقد استهزئ برسل من قبلك فأمليت للذين
كفروا ثم أخذتهم فكيف كان عقاب "

"Дар хакикат Пайгамбароне, ки пеш аз шумо буданд масхара карда шуданд, пас ман ба кофирон мухлат додам (яъне якбора азоб наододам) сипас онхоро азоб додам, пас чигуна шадиду сахт бошад азоби ман?"

**Азобу балохое, ки ба сари
масхаракунандагони
Пайгамбар омад**

Ва суннати Парвардигори олам ин аст ки, албатта касе ки Пайгамбари Худоро азият диҳад уро Оллоху ҷалла ҷалолух мешиканад, яъне уро ҳалок мекунад. Оллох Субҳонаху ва Таъоло гуфт:

"إنا كفيناك المستهزئين"

"Мо ба азоб додани масхаракунандаҳои шумо эй Пайгамбар кифоя хастем" яъне ман худам онхоро азоб медихам. Дар замони Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва саллам) як марде Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва саллам)-ро масхара кард, вакте ки вафот кард уро дафн карданд, пас хар вақто ки уро дафн мекарданд, уро дар болои қабр меёфтанд, ки аз қабр бароварда шуда буд.

Анас (разияллоху анху) гуфтанд: "Як мард аз қабилаи бани Назир насрони буд, сипас исломро қабул кард, ва сураи Бақара ва Оли-имронро аз худ кард, ва ба

Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва саллам) котиби мекард, сипас насрони шуд, яъне аз ислом хорич шуда боз дини насрониро қабул кард, пас ба суи кавмаш гурехт, хатто ба насронихо расид. Пас ба масхара кардани Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам) шуруъ кард, ва Расулуллохро масхара мекард, дере нагузашта Оллох Таъоло гарданахро шикаст, сипас мурд.

Ба у чуқурие кофтанд ва уро дафн карданд, ки замин уро бар болояш бароварда партофт, пас барои у боз чуқуртар карда қабр кофта дафн карданд ки, замин уро боз бар болояш бароварда партофт. Ва бори сеюм қабрашро чуқуртар

карда уро дафн карданд ки боз замин уро бар болояш бароварда партофт, сипас уро дар хамин ҳолат тарк карданд.

(ривояти Бухори ва Муслим)

Ва Абу Чахл сардори Курайш, вакте ки Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва саллам)-ро масхара кард, пас уро кудаконе аз саҳобаҳо хамчун никояту шармандаги ба катл расониданд. Абдуррахмон ибни Авф (разияллоху анху) гуфтанд: Ман рузи бадр дар байни саф истода будам, ки ногоҳ ба тарафи росту чапам назар кардам, ки ман дар байни 2-кудаки мадинаги, сину соли онҳо хурд аст воқеъ ҳастам, пас маро якеи онҳо бо дасташ зада гуфт: "эй амак!

Абучахлро мешиноси? Гуфтам: бале мешиносам, Абучахлро чи кор мекуни? Гуфт: ман шунидам ки у Расулуллохро хакорату масхара мекардааст. Ва вакте, ки Абдурахмон ибни Авф Абучахлро нишон доданд, он 2-кудак рафта Абучахлро ба катл расониданд. (р-Бухори ва Муслим)

**Давлате ки ба сабаби
масхара кардани расулуллох
аз дасти Подшоҳонаш рафт**

Ва Давлату мамлакатҳо аз дасти подшоҳонаш мерафт, ва сардорони он давлат низ халок шуданд. Вакте, ки пайгамбар (саллаллоху алайхи ва саллам)-ро масхара мекарданд. Пайгамбар (саллаллоху

алайхи ва саллам) ба Кисро
(подшохи форс) ва Кайсар
(подшохи рум) мактуб навишта,
онхоро ба дини мубини ислом
даъват карданд. Ва хардуи онҳо
исломро қабул накарданд. Лекин
Кайсар мактуби Расулуллох ва
фиристодаи Расулуллохро икрому
хурмат кард. Пас мулкаш дар
дасти ҳудаш боки монд. Аммо
Кисро бошад мактуби
Расулуллохро пора пора кард, ва
Расулуллохро масхара кард, пас
баъди пора-пора кардани мактуби
Расулуллох, дере нагузашта Оллох
Таъоло уро ҳалок гардонид, ва уро
пора-пора кард. (ривояти Бухори)

Калъаҳои вайроншуда

Ва калъаҳо бар болои сохибонаш меафтид, вакте ки Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва саллам)-ро сохибони калъа мазаммат ё маломат мекарданд. Шайхул ислом (разияллоху анху) гуфтанд: ба мо якчанд мусалмонони удул, яъне шахсони Худотарс, ахли фахму ахли хибрат, аз он воқеаҳо, ки чандон маротиба дар ихотаи калъаҳо ва шаҳрҳо таҷриба карданд, хабар дода гуфтанд ки, мо як шаҳр ё калъаро як мох ё зиёда аз як мох муҳосара мекардам, ва имконияти даромадан ба он калъа намеёфтем, ҳатто аз гирифтани он калъа ноумед мешудем ки, ногоҳ

сохибони калъа ба ҳақорату
дашном додани расулуллох
(саллаллоху алайхи ва саллам)
шуру мекарданд, ки мо ба зуди
имконият пайдо карда калъаро
мегирифтем. Ва аз як ё ду руз
таъхир накарда мо галаба
мекардем.

Сабаби азоби умуми

Ва агар Пайгамбарон азият дода
шаванд азобу бало мефарояд. Дар
китоби "Соримул маслул"
омадааст, ки: ва агар қиссаҳои
Пайгамбарамони дар Куръон зикр
шударо ҷустуҷуи кунӣ, меёби ки
умматонашон ҳалок шуданд ва ба
балоҳо гирифта шуданд, Вакте,
ки Пайгамбаронашонро азият

доданду ба онҳо муҳолифот карда
бо кавлу амал онҳоро масхара
карданд.

Мухаббати Пайгамбар

Хонандгони азиз! Ва баъди ин
суханҳо.....

Мухаббати Пайгамбар саллаллоху
алайхи ва саллам бар зиммаи хар
як мусалмон фарзи айн аст. Ва аз
мухаббати Пайгамбар аст, химоя
кардани чанобашон ва
суннаташон,
ва аз мухаббати Пайгамбар
саллаллоху алайхи ва саллам аст,
дифоъ кардани нафси шарифу
покашон аз суханҳои бади
кофирон,

ва аз мухаббати Пайгамбар аст
итоат кардани пайгамбар, ва
пайравии асарашон ва иттибои
суннаташон, дар хакикат Оллох
таъоло дар 40- мавзиъи куръони
карим итоату пайрави кардан ба
Расулуллохро зикр кардааст.

Ва касе ки ба суннати Расулуллох
амал кунад, уро Оллох таъоло дуст
медорад ва гуноххояшро
мебахшад. Оллох Субхонаху ва
Таъоло дар сураи Оли Имрон
гуфт:

" قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و
يغفر لكم ذنوبكم "

Яъне: "эй Пайгамбар ба мардум
бигуед! Агар шумо Оллохро дуст
медошта бошед, пас маро итоат
кунед, Оллох Таъоло шуморо дуст

медорад, ва гунохҳои шуморо мебахшад." Ва иззату бузургии мусулмонон ба кадри итоат карданашон Пайгамбарро, ва хушбахтии банда дар дунёю охират ба итоати Расулulloх муаллак аст.

Сабаби нохушиҳо

Ва тамоми бадихою нохушихою камбағалию мусибатҳо, дар беимони ба Пайгамбар, ва дашном додан ё масхара кардани Пайгамбар, ё дар сабуки кардан ба китоби Худо аст, ва суннати Расулulloх аст. Ва касе, ки ба Пайгамбари Худо душмани кунад, донанд ки у бо насси сухани Худо

маглуб мешавад. Оллох таъоло онхое ки Пайгамбару муъминонро азийят медиханд ё душмани мекунанд ваъда дод ки онҳо маглуб мешаванд.

"إنا لننصر رسلنا والذين آمنوا في الحياة الدنيا و
يوم يقوم الأشهاد"

Оллох таъоло гуфт:

Албатта мо ба Пайгамбаронамон ва ба онхое, ки ба Пайгамбарон имон оварданд, дар дунёю охират нусрат медихем. Яъне ёри медихам. Ва касе, ки ба Пайгамбарон имон наорад, Оллох ба онҳо нусрат намедихад.

Хукми итоати Пайгамбар

Итоату пайрави кардан ба Расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам вочиб аст. Сохиби китоби "Фатхул мачид" гуфтанд: "таъзиму бузургшумории Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам, бо бузург шуморидани амру нахйашон ва пайравии суннаташон ба чо меояд." Ва ба сабаби итоати Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва саллам) рахматҳои илоҳи нозил мешавад. Оллох субхонах гуфт:

"وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ"

"Оллох таъоло ва Расулро итоат кунед, албатта шумо раҳм карда мешавед." Ва муҳаббати Расулуллох бо итоату пайрави аст,

ва мухаббати Расулуллох аз мухаббати фарзанду падару тамоми мардум мукаддам меистад. Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам гуфтанд:

"لا يؤمن أحدكم حتى أكون أحب إليه من ولده و والده و الناس اجمعين"
(متفق عليه)

"Якеи шумо Муъмини хакики намешавад, то он даме ки ман ба у аз фарзанду падараш ва аз тамоми инсонҳо махбубтар набошам. (ривояти Бухори ва Муслим).

Ва аз мухаббати Пайгамбар аст, мухаббати Саҳобагони Пайгамбар, ва мухаббати хамсарону фарзандону хешовандони Пайгамбар, ва аз мухаббати Пайгамбар аст, мухаббати

меросхурони Пайгамбар (яъне Мухаббати Олимони Ислом)

Ва касе ки Пайгамбарро дуст дорад, дар олитарин дараҷаи ҷаннат, дар ҷаннати Фирдавс хамроҳии Пайгамбар (саллаллоҳу алайҳи ва саллам) мебошад. Пайгамбар (саллаллоҳу алайҳи ва саллам) гуфтанд:

"المرء مع من احب" (رواه مسلم)

Инсон рузи киёмат хамроҳии дустдоштааш мебошад.

(ривояти Муслим)

Маънои шаҳодат додан ба пайгамбарии ҳазрати Мухаммад

Хонандагони азиз! Мо дар як шабошаруз чанд маротиба дар намозу дар азону дар зикрҳо, Ашхаду анна Мухаммадан Расулуллох мегуем, пас маънои ин калима чист?

Уламои Ислом (разияллоху анху) дар маънои ин калима чунин гуфтанд: Маънои шаҳодат додан ба пайгамбарии ҳазрати Мухаммад (алайҳис салоту вас салом) ин аст ки:

"итоат кардани амрҳои расулуллох, ва тасдиқ кардани хабарҳои Расулуллох, ва парҳез кардан аз наҳй кардаҳои

расулуллох, ва ибодат кардани
Оллох таъоло мувофики суннати
Расулуллох (саллаллоху алайхи ва
саллам) аст."

фасл

Ва ба дини Расулуллох
бидъатро, (яъне чизи дар дин
набударо) пайдо кардан, гумрохи
аст, ва ба Расулуллох тухмат аст.
Ва касе ки аз забони Расулуллох
(саллаллоху алайхи ва саллам)
сухани дуруг бофад, чояш дузах
аст. Расулуллох (саллаллоху
алайхи ва саллам) охирини
Пайгамбарон хастанд, баъдаи
Расулуллох дигар пайгамбар
намеояд. Ва касе ки баъди

расулуллох даъвои Пайгамбари кунад, у дуругуйтарини инсонҳо аст. Ва аз дини Ислом хориҷ мешавад.

Кадри сухани Пайгамбар

Ва ба сухани Расулуллох сухани касеро баробар карда намешавад. Бинобар ин Имом Молик (разияллоху анху) гуфтанд:

"كل يؤخذ من قوله و يرد الا صاحب هذا القبر"

"Хар як шахсро суханаширо гирифта мешавад ва суханаширо рад карда мешавад, гайри сохиби ин қабр гуфтанд, ва бо дасташон ба суи қабри Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам) ишора карданд, ки хамавакт

чамиъи суханхояшон қабул карда мешавад."

Ва агар кавли касе муҳолифи сухани Расулуллоҳ ояд, суханаш ба ҳудаш рад аст, Бинобар ин ибни Аббос (разияллоҳу анҳу) чунин меғуфтанд:

"يوشك أن تنزل عليكم حجارة من السماء أقول
قال رسول الله و تقولون قال أبو بكر و عمر"
(رواه احمد)

"Дере нагузашта бар болои шумо санг меборад, Расулуллоҳ гуфтанд меғуям, шумо бошед, Абубакру Умар гуфт меғуед!" (р- Имом Аҳмад)

Бародарони азиз! Бубинед! Чи хел Абдуллоҳ ибни аббос (разияллоҳу анҳу), онҳое ки кавли Расулуллоҳро тарк карда, кавли

бехтарини ин умматро ба худ далел карданд, саҳт сарзаниш карданд, ва гуфтанд ки ба наздики ба сари шумо у санг меборад. Агар Абдуллох ибни Аббос (разияллоху анху) замони моро бинанд чи гуянд? Ва чи шавад холи онхое ки суханҳои мардумро барои худ дин карда гирифтанду суханҳои Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам)-ро зери по партофтанд.

Абубакр ибни Абудовуд (разияллоху анху) чунин гуфтанд:

"وَدَعِ عَنْكَ أَرَاءَ الرِّجَالِ وَقُولْهُمْ
رَسُولَ اللَّهِ أَزْكَىٰ وَأَشْرَحُ"

"Ту эй мусалмон аз худ кавли мардумро тарк кун! Кавли Расулуллох (саллаллоху алайхи ва

саллам)-ро бигир, ки поктару хак аст."

Бинобар ин вакте, ки Имоми Аъзам Имом Абуханифа (разияллоху анху) бо Хаммод ибни зайд дар масъалаи имон чидол карданд, Хаммод ибни зайд ба суханаш хадиси Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам)-ро далел кард, ки имом чизе нагуфтанд, шогирдону мухлисони имом гуфтанд: шумо низ чавоб гардонед рад занед! Имоми Аъзам олими раббони шахси Худотарс ки буданд, чунин гуфтанд: "чи хел ман ба у рад гардонам ва у ба ман хадиси Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам)-ро зикр мекунад, оё ман ба сухани

Расуллох рад занам, гуён чавоб
додонд, рахматҳои худованди бод
бар Имом Абуханифа. Ин киссаро
Ибни Абил иъзи Ханафи дар
шарҳи ақидаи Тахови аз ҳикояти
худи Имом Тахови накл карданд.

Хулосаи дини пайгамбар

Хонандагони азиз!!! Хулосаи дине
ки Оллох Таъоло Расулуллох
(саллаллоху алайҳи ва саллам)-ро
ба он дин фиристод. Даъват ба
якка ва ягона ибодат кардани
Оллох Таъоло, ва ба у касеро
шарик наоварда, танҳо худаширо
ибодат кардан аст. Оллох
субхонах дар сураи анбиё хабар
дода гуфт:

"و ما أرسلنا من قبلك من رسول إلا نحى إليه
أنه لا إله إلا أنا فعبدون"

Яъне "мо ба тамоми пайгамбароне
ки пеш аз шумо пайгамбар кардем,
вахй медодем, ки гайри ман дигар
худои бархак нест, пас маро
ибодат кунед!"

Пайгамбармон ба касе дорои фоида ё зарар нестанд

Пайгамбарамон хазрати Мухаммад
алайхис-салоту вассалом инсоне аз
инсонҳо буданд, меҳурданду
менушиданд ва гурусна
мемонданд, ва хонадор мешуданду
гамгин мешуданду гиря
мекарданду хоб мекарданд, ва
фаромуш мекарданду бемор

мешуданд, ва дар сини 63-солаги
дар Мадинаи Мунаввара вафот
карданд. (ривояти Бухори)

Пайгамбарамон ягон хусусияте аз
хусусиятҳои Худовандию

Парвардигориро надоранд. Илми
гайбро намедонанд. Оллох
субхонаху ва Таъоло ба Пайгамбар
(саллаллоху алайхи ва саллам) дар
сураи намл гуфт:

"فل لا يعلم من في السماوات و الأرض الغيب
الا الله"

Эй Пайгамбар ба мардум бигуед!
"Онхое, ки дар осмону замин
хастанд, гайри Оллох Таъоло
дигар касе гайбро намедонад."
Фарқи асосии Пайгамбар аз дигар
инсонҳо он аст ки ба Пайгамбар
(саллаллоху алайхи ва саллам)

вахй дода мешавад. Оллоху азза ва
чалла дар сураи кахф гуфт:

"قل إنما أنا بشر مثلكم يوحى إلي أنمى إلهكم إله
واحد فمن كان يرجوا لقاء ربه فاليعمل عملا
صالحا ولا يشرك بعبادة ربه أحدا"

Эй Пайгамбар! Ба мардум бигуед!
"Ман факат мисли шумо инсон
хастам, фарки ман аз шумо он аст
ки ба ман вахй дода мешавад, ки
албатта Худои шумо Худои ягона
аст, пас касе ки бо неки вохурдани
Парвардигорашро умед дошта
бошад, пас амали соlex кунад, ва
дар ибодати Парвардигораш
чизеро шарик наорад."

Фасл

Пайгамбарамонро аз кадрашон
боло бардошта намешавад, ва бо

номи пайгамбар касам хурда
намешавад ва инчунин аз
мартабаи Пайгамбари паст зада
дуруг шуморида намешавад, балки
тамоми суханхояшонро қабул
карда мешавад. Баъзе инсонҳо
пайгамбарро аз дараҷаи
пайгамбари ба дараҷаи
Парвардигори олам мебардоранд,
ва баъзеҳо ҳақорату дашном
медиханд, ҳарду гуруҳ низ золим
ҳастанд. Пайгамбарро аз дараҷаи
худашон ба дараҷаи Оллоҳ таъоло
бардоштан ширк аст, ва аз
дараҷаашон паст задан куфр аст.
Ва дар икромӯ таъзиму таъриф аз
мартабаи пайгамбарӣ рисолат аз
ҳад гузаронида намешавад.

Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва саллам) гуфтанд:

" لا تطروني كما أطرت النصارى ابن مريم إنما أنا عبد فقولوا عبد الله ورسوله" (رواه البخاري)

"Маро дар таъриф кардан, бо суханҳои дуругу таърифоти нолоик аз ҳад нагузаронед, чи хеле ки насронихо дар ҳаққи Исо ибни Марям суханҳои дуруг бофта, Исоро писари Худо гуфтанд, ман як банда ҳастам, маро бандаи Оллоҳ ва Расули Оллоҳ бигуед." (р- Бухори)

Ва аз Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва саллам) ёри ва мадад пурсида намешавад, зеро аз мурдаҳо ёри пурсидан далолат ба беакли мекунад. талабу дархостхоро гайри Парвардигори

олам касе дода наметавонад.
Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва
саллам) ба духтарашон фотима
(разияллоху анху) гуфтанд:

"يا فاطمة بنت محمد سليني من مالي ما شئت لا
اغني عنك من الله شيئا"
(رواه البخاري)

"Эй Фотима духтари Мухаммад!
Аз моли ман чи қадар хохи
бипурс! Ман туро аз азоби Оллох
таъоло начот дода наметавонам."
(ривояти Бухори)

Модоме ки бехтарин халки
Худоро аз дарачаю мартабаи худ
боло бардошта нашавад, ба тариқи
авло ғайри Пайгамбарро аз
мартабаи худаш боло бардошта
намешавад.

Ҳофизи ҳадисҳои Расулуллоҳ

Касе ки ҳадисҳои Расулуллоҳ (саллаллоҳу алайҳи ва саллам)-ро азхуд карда ба он амал кунад ва онро ба дигарон таълим диҳад, руяш дар дунёю охират пурнуру мунаввар мешавад. Имом Аҳмад (разияллоҳу анху) ба писари хурдсолашон 150 000 ҳадисҳои Расулуллоҳ (саллаллоҳу алайҳи ва саллам) хифз кунониданд.

Ба ҳуди имом Аҳмад (разияллоҳу анху) 1-милион ҳадисҳои Расулуллоҳ (саллаллоҳу алайҳи ва саллам)-ро аз ёд медонистанд, ва ба тамоми он ҳадисҳо амал карда буданд. Ба Имом Бухори (разияллоҳу анху) ҳадисҳои

Расулуллох (саллаллоху алайхи ва саллам)-ро чамъ карданд, ва китобашон Сахеи Бухори дар Олам бехтарин китоб баъди Куръон меистад. Ва касе, ки ба Расулуллох як маротиба салавот фиристоннад, Оллох таъоло ба у 10-рахмат нозил мекунад.

Насихат

Хонандагони азиз!

- Окибати аз дини Расулуллох дур будан пушаймони бефоида аст.
- ва окибати тамоми некихои дунёю охират ба худотарсон аст.

- ва итоат накардану беҳурмати нисбати падару модар, гуноҳи кабира аст.
- Ва ба хушовандон неки кардан, сабаби баракоти ризку умр аст.
- ва тарбия кардани фарзани солаху муъмин, барои падару модар дар дунёю охират нури ҷашм аст.
- Ва беҳтарин ибодат 5-вакт намозро дар вақташ дар масҷид адо кардан аст.
- Ва ба назди сеҳргарону ҷодугарон рафтан, бадбахти аст ва нокиси дар ақл аст.
- Ва касеро ки оллоҳ таъоло хор гардонад, ҳеҷ уро кас икром намекунад.

- Таълимгирандаи илми раббони меросхури Пайгамбар аст.
- Дар сихатию бемори, ва дар серию гуруснаги, ва дар оромию хавф хамеша ба суи Парвардигори биною шунавою кодиру тавоно таваччух кунед!
- Ва тамоми талабу дархости худро аз Оллох субхонаху ва таъоло пурсед. Ягона зоте ки балоро дур карда метавонад, ва некихоро чалб мекунад ин Оллох субхонаху ва таъоло аст.

аз Оллох Субхонаху ва Таъоло мепурсам ки дину дунёю охирати хар яки мову шуморо

обод гардонад, ва диёрамонро
аз тамоми болохою офоти
моддию маънави дар паноху
исматаш нигоҳ дорад. Ва
тамоми баракоту хайротро ба
диёрамон фаровон гардонад.

Фасли дуввум:

Маърифати Сахобагони киром

(Оллох субхонаху ва таъоло аз
онҳо рози шавад)

Хонандагони азиз!

Аз Худо битарсед! Худотарси,
сабаби осоншавии амалхо ва
зиёдашавии неъматхо, ва дафъи
балохо ва нохушихост.

Инсон рузи қиёмат ҳамроҳии дусташ мебошад

Умнатхо ва Кабилахо, хамеша
байни хамдигир, бо бузургону
фозилони худ фахр мекунанд, ва
онхоро дуст медоранд, ва ба онҳо
иктидо ва пайрави мекунанд, то ин
ки мисли онҳо ва ҳамроҳии онҳо
бошанд. Дар Сахеи Муслим
омадааст ки, Пайгамбар

(саллаллоху алайхи ва саллам)
фармуданд:

"المرء مع من أحب"

Инсон рузи киёмат, бо хамрохии дустдоштааш мебошад. Пас касе ки Пайгамбарону Солеҳонро дуст дорад, ва мисли онҳо амал кунад, хамрохии онҳо зинда мешавад. Ва касе ки саҳобагони Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва саллам)-ро дуст дорад, ва мисли онҳо амал кунад, дар ҷаннат бо хамрохии онҳо мебошад.

Сахобахо ахли чаннат хастанд

Абу Мухаммад ибни Хазм разияллоху анху дар китоби "Ал-Эхкам фи усулил Ахкам" мучалади 5-ум саҳифаи 90-91 чунин гуфтанд:

"الصحابة كلهم من أهل الجنة قطعاً"

Тамоми саҳобагон хатман аз ахли чаннат хастанд. Зеро, ки Оллох Субхонаху ва таъоло дар сураи Хадид ояти дахум хабар дод ки, он саҳобагоне ки пеш аз фатх нафака ва хайрот карданд, ачру савобашон нисбати Саҳобагоне, ки баъд аз фатх ин амалхоро иҷро карданд бузург аст. Ва Оллох таъоло дар давоми оят гуфт:

"وَكَلَامُ عَدَدِ اللَّهِ الْحُسْنَى"

Ва ба хамаи Сахобагон Оллох
Таъоло чаннатро ваъда дод.

Ахамият маърифати сахобаҳо

Маърифати сахобагони расули
Акрам, саллаллоху алайхи ва
саллам, асле аз аслҳои дини
мубини Ислом аст. Хофиз ибни
Хачар (разияллоху анху) дар
Исобах (мучалади-1 саҳифаи -5)
дар таърифи Саҳоба чунин
гуфтанд:

"من لقي النبي مؤمنا به و مات على الاسلام"
Яъне, "сахоба шахсе ки, бо
Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва
саллам) дар ҳолати мусалмони

вохурда бошад, ва аз олам мусалмон гузашта бошад." Ин 3-шарт дар касе ёфт шавад, у саҳоба аст.

1-ум: Бо Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва саллам) агарчанде, ки як лахза бошад ҳам вохурда бошад.

2-юм: ба Пайгамбар (саллаллоху алайхи ва саллам) дар ҳаёташон имон оварда бошад.

3-юм: аз дунё мусалмон гузашта бошад.

Ҷазилати Саҳобагон

Саҳобагони Қиром, бар зиммаи ҳар як мусалмон ҷазлу ҳуқуқ доранд. Тамоми некиҳое ки мусалмонон доро ҳастанд, аз илму

куръон ва имону ислом ва ибодату
дину хушбахти, ин хама ба
баракати амалҳои Саҳобагон аст.

Дини мубини Исломро, аз забони
мубораки Расулulloх (саллаллоху
алайхи ва саллам) ба пурраги
омухтаанд, ва ба дигарон таълим
доданд.

Саҳобагон, мукамалтарини уммат
аз руи аклу илму фахму дин
хастанд.

Суханҳои уламо дар ҳаққи Саҳобагон

Абдуллох ибни Масъуд
разияллоху анху фармуданд: "Қасе
ки ба шахсе пайрави қардани
бошад, пас ба саҳобогони
пайғамбар саллаллоху алайхи ва

саллам пайрави кунад, зеро шахси
зинда аз ғитна эмин нест.
сахобагони пайгамбар саллаллоху
алайхи ва саллам, касам ба номи
Худо ки бетарини ин уммат
хастанд, дилҳои онҳо, поктарин
дилҳои уммат, сахобагони киром,
донотарини уммат хастанд,
сахобогон, кавме ки Оллох Таъоло
ба хамсухбатии Пайгамбараш, ва
барои барпо доштани динаш
ихтиёр кардааст, Пас ғазли
онҳоро бидонед! ва ба онҳо
пайрави кунед! зеро ки онҳо дар
роҳи рост буданд."

Дар китоби Манокиб омадааст ки,
Имоми Аъзам, Имоми мазхаби мо
Абу Ханифа (рахматуллоҳи
алайх) чунин гуфтанд:

"مقام أحدهم مع رسول الله ساعة واحدة، خير
 من عمل أحدنا جميع عمره وإن طال"
 } مناقب أبي حنيفة للمكي ص 76

"Як лахза хамрохии расулуллох (с)
 будани саҳобагон, аз амали якеи
 мо дар чамиъи умрамаш беҳтар
 аст, агарчанде ки умраш дароз
 бошад."

Имом Шофиъи (рахматуллохи
 алайх) гуфтанд: "Саҳобагон, дар
 дину фахму хидоят ва дар илму
 амал аз мо боло хастанд, ва фикри
 онҳо барои мо, аз фикри
 нафсохоямон беҳтар ва авлотар
 аст."

Санои Оллох таъоло ба сахобагон

Дар хакикат, Оллох субхонаху ва Таъоло дар куръони карим ба Сахобагон сано гуфт, ва барои мо хабар дод ки у аз Сахобагон рози шуду ба онҳо чаннатро ваъда дод:

"و السابقون الأولون من المهاجرين و الأنصار،
و الذين اتبعوهم باحسان رضي الله عنهم و
رضوا عنه، و أعد لهم جنات تجري تحتها
الأنهار خالدين فيها أبدا، ذلك الفوز العظيم"
{توبة- 100}

"Он Сахобагоне, ки собику аввал (яъне барвакт) Исломро қабул карданд, аз Мухочирон ва Ансор, ва онҳое ки ба Мухочирону ансор дар қорҳои хайр пайрави карданд, Оллох Таъоло аз онҳо рози шуд ва онҳо низ аз у рози шуданд. Ва

Оллох таъоло ба онҳо, чаннатхое ки аз зери дарахтонаш дарёҳо чори мешавад омода кардааст. Онҳо дар чаннат човидони хастанд, ин аст пирузи, ва хушбахтии бузург.

Санои Расулуллох ба Сахобагон

Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам фармуданд:

"بعثت في خير قرون بنى آدم" (رواه البخاري)

"Ман ба бехтарин асрҳои фарзандони Одам пайгамбар шудам" яъне ба асри сахобагони киром. Имом Бухори ва Имом Муслим дар сахехайн аз Абдуллох ибни Масъуд ва Имрон ибни

Хусайн разияллоху анхумо ривоят карданд ки, пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам чунин гуфтанд:

خير الناس قرني، ثم الذين يلونهم، ثم الذين يلونهم (متفق عليه)

"Бехтарин мардумони замонахо, мардумони асри ман хастанд, яъне саҳобагон, сипас онҳое, ки баъди асри саҳобагон меоянд, яъне тобиин ва табаъ тобиин. Ин ояту ҳадисҳо, далолат мекунад ки, саҳобагони пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам, бехтарин шахсҳо баъди пайгамбарон хастанд, зеро ки уммати Пайгамбари охируззамон, бехтарини умматҳо аст, ва бехтарини уммати Пайгамбар

саллаллоху алайхи ва саллам, ин
Саҳобагони Пайгамбар хастанд.

**Саҳобагон бо иҷмоъи
Олимон Худотарстарини
инсонҳо баъди Пайгабарон
хастанд**

Юсуф Ибни Абдил Барр
(рахматуллохи алайх) дар
муқаддимаи "Истийъоб" иҷмои
Уламои Аҳли Суннат вал
ҷамоъатро накл карданд ки:

"أن الصحابة كلهم عدول"

"Албатта ҷамиъи Саҳобагон Адл
хастанд." Адл дар истилоҳи
Муҳаддисон чунин аст:

"العدل من يجتنب الكبائر و يتقي في مغلب
الصغائر"

"Адл шахсе ки аз гунохҳои кабира пархез мекунад, ва дар аксарияти ахволаш аз гунохҳои сагира дур меистад." Бинобар ин, ривояти тамоми Саҳобагон, ҳатто шахсони номаълуми онҳо низ мақбул аст. Барои он ки, ба ғадолатии саҳобагон, Оллоҳ Субҳонаху ва таъоло аз болои 7-кабат осмон шаҳодат додааст.

"فقد نطق الوحي المبين بفضلهم"

Дар ҳақиқат ваҳйи мубин (яъне қуръон) дар фазли Саҳобагон Сухан кардааст.

"و في الفتح أي للصحابة تمدح"

Ва дар сураи Фатҳ оятхост ки, ба Саҳобаҳо сано мегуяд. Нафакат

дар сураи Фатх, балки дар бисёр сураҳо, Оллох Субхонаху ва таъоло ба Саҳобагон сано гуфтааст: дар баъзе оятҳо, Оллох таъоло розигии худро баён мекунад, ва бузург будани мукофоти онҳоро баён мекунад, ва дар баъзе оятҳо ба сифатҳои неки онҳо сано мегуяд.

Тамоми Саҳобаҳо шахсони бузург ҳастанд

Ва ҳар яки онҳо, соҳиби амалҳои солах, ва кушишҳои, сазовори шукр, ва соҳиби рафтору кирдори нек ва ахлоқи ҳамида ҳастанд, ва бо зикри ахбори

Сахобагон, дилхо зинда мегардад,
ва ниятхо пок мешавад, ва ба
пайрави кардани онхо, хушбахти
хосил мешавад, ва бо шинохтану
маърифати сираи сахобагон,
пешвои мо пешвои сохиби хулки
зебо мегардад.

Сираи бехтарин шахс баъди Пайгамбарон

Ва мукаммалтарини Сахобаҳо ва афзалтарини Сахобаҳо ва собиктарини онҳо ба тамоми амалҳои хайр, **Абубакри Сиддик**, ки ному насабашон Абдуллох ибни Усмон Ибни Оъмири Курайши, Дар байни Курайш, шахси бузургу баобру, ва ба хама махбубу ба насабҳо ва ахволу таърихи араб, шахси хабир буданд. Ва мардум, бо Абубакри Сиддик, дусти ва муомалаи нек мекарданд, барои сохиби ақл ва илму эхсон будани он хазрат. Бинобар ин ягон маротиба Курайшиҳо, Хазрати

Абубакрро хатто дар замони
чоҳилийят, бо ягон айбе ё нуксоне
айб накарда буданд ва ин хусусият
дар ғайри Абубакр ёфт намешавад.

Аввалин марди мусалмон

Ва вақто ки Оллоҳ Субҳонаху ва
Таъоло ҳазрати Муҳаммад алайҳис
салоту вас саломро пайгамбар
гардонид, ва барои расонидани
дини Ислом амр кард, ба қабули
ин дини муқаддаси Ислом шитоб
карданд, ва барои худ, тасдиқ
кардани суҳанҳои Пайгамбар
саллаллоху алайҳи ва салламу
лозим гирифтанд. Ва барои қабул
кардани дини Ислом, шакку
шубҳае накарданд, балки мудате

ба кабули Ислом фикре хам
накарданд.

Абубакр сиддик хастанд

Уммати ислом, барои
Абубакрро Сиддик номидан
иттифок карданд. Ва мартабаи
сиддики, дар касе гайри Абубакр
ёфт намешуд. Пайгамбар
саллаллоху алайхи ва саллам
гуфтанд:

"إني قلت: يا أيها الناس اني رسول الله اليكم
جميعا، فقلتم كذبت!

و قال ابوبكر صدقت! (رواه البخاري)"

"Ман гуфтам: ки эй инсонҳо, ман
ба хамаи шумо пайгамбари Худо
хастам, пас шумо дар ҷавоб

гуфтед: дуруг гуфти! ва Абубакр
гуфт: рост гуфти!"
(ривояти Бухори)

Сифатҳои Абубакр

Ба дини Ислом, даъват карда
шуданд. Аввалин марде, ки имон
оварданд. Ва барои хидмати
Пайгамбар саллаллоху алайхи ва
саллам ва дини Ислом, дасти
карим дароз карданд. Марде ки
сохиби кадри бузург, манзалаи
баланд, шахси меҳрубону сахӣ,
аввалини хулафои рошидин,
аввалини даҳ шахсони чаннати,
сохиби шарму ҳаёи саҳт, шахси
бисёр парҳезгор, сохиби пулу
моли бисёру обруи баланду ахлоки
хамида, дар ҳаёташон, ягон

маротиба арак нанушидаанд, аз барои сохиби табиати солим буданашон. Ва Дар хаёташон, ягон бут ё санамеро ибодат накардаанд, ва аз забонашон, ягон бор дуруг хосил нашудааст, балки ростгуйу, росткавл буданд. Ва ин мартаба дар касе гайри Абубакр ёфт намешуд.

Аввалин даъватунанда ба дини Ислом

Аввалин шахсе, ки ба дини Ислом мардумро даъват карданд. Дар дасти Абубакри Сиддик, 5-нафар аз 10-шахсони бихишти исломро қабул кардаанд, Усмон ва Талха ва Саъд ва Зубайру

Абдуррахмон ибни Авф, Оллох таъоло аз чамиъи онҳо рози шавад. Аввалин шахсе ки расулуллох саллаллоху алайхи ва салламо химоя карданд, Аввалин шахсе, ки баъди Расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам дар роҳи Ислом азият дода шуданд, хатто аз Макка хичрат карданд.

Мартабаи Абубакр

Дар куллаи баланди суҳбат, ва мартабаи оли ҳаёт ба сар бурданд. Хамроҳии Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам, аз он рузе ки, пайгамбар шуданд, то рузи вафоташон соҳибу хамсуҳбати карданд. Соҳиби ва хамсуҳбатиро,

хамрохии Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам мукаммал карданд ки, ягон шахсе мисли Абубакр набуд. Аниси Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам дар гор, ва хамсафари Расулуллох аз Макка ба Мадина, хамрохии Расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам, танхо худашон сафар карданд. Ки ин хусусият дар касе гайри Абубакр ёфт намешуд.

Саховати Абубакр

Пулу молашон муборак, тичорат мекарданд, ва аз касби дасти худашон меҳурданд. Дар рохи Ислом бисёр нафака карданд. Аввалин шахсе ки барои нусрати дини ислом нафака карданд.

"ما نفعني مال كمال ابي بكر" (رواه احمد)

Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам гуфтанд: "Аз ягон мол, мисли моли Абубакр фоида накардам." Шайхул Ислом (рахматуллохи алайх) гуфтанд: "нафакаҳои Абубакри сиддик разияллоху анху барои таому либоси Пайгамбар набуд, зеро ки Оллох таъоло пайгамбарашро аз моли тамоми махлукон бехочат карда аст. Балки нафакаҳои Абубакр, барои нусрати дини мукаддаси Ислом буд." Ба мусалмонон нафака ва хайрот мекарданд, ва дуртарин шахс аз миннат ва умеди шукр буданд. Тамоми моли худро дар роҳи Худо садака карданд. Хазрати Умар

разияллоху анху гуфтанд: "Моро
Пайгамбар саллаллоху алайхи ва
саллам ба садака амр карданд, пас
ин амри Расулуллох саллаллоху
алайхи ва саллам ба холате рост
омад ки, ман хеле моли бисёр
доштам, пас гуфтам: имруз
Абубакрро мегузарам, яъне имруз
аз Абубакр бисёр садака мекунам,
сипас ними моламро ба назди
Расулуллох саллаллоху алайхи ва
саллам овардам, Пайгамбар
саллаллоху алайхи ва саллам
гуфтанд: ба ахлу аёлат чи
гузошти? Гуфтам мисли ин. Яъне,
бо ними молаш садака кард. Ва
Абубакр разияллоху анху бо
чамиъи молашон ба назди
Пайгамбар саллаллоху алайхи ва

саллам омаданд. Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам пурсиданд: эй Абубакр! ба ахлу аёлат чи гузошти? Гуфтанд: Худою Расул. яъне онхоро ба Худо супоридам, хазрати Умар гуфтанд: касам ба номи Худо ки Абубакрро ба ягон амал пеш гузашта намешавад. (р-Абу довуд ва тирмизи)

Шахси Шариф

Абубакри Сиддик, сохиби нафси шариф, аз ягон махлук ягон чизе напурсидаанд, на пулу мол ва на хочате. Хатто дар замони халифагиашон, Агар аз дасташон камчин афтад, ба касе

намегуфтанд ки, камчинро ба ман дароз кун, ва мегуфтанд:

"ان خليلي أمرني أن لا أسال الناس شيئا" (رواه احمد)

"Халили ман Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам, маро амр карданд ки, аз касе чизе напурсам"

(p-Ахмад)

Вазнинтарини уммат аз руи имону якин

Имоне ки Абубакр доранд, имони касе ба он баробар намешавад. Агар имони Абубакр бо имони уммат баркашида шавад, албатта имони Абубакр вазнин меояд.

Олимтарини уммати Ислом

Дар хузури Расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам фатво медонанд ва хукм мекарданд, ва расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам, Абубакрро икром мекарданд. Ва ин мартаба дар касе гайри Абубакр ёфт намешуд, Абул-Аббос (рахматуллохи алайх) гуфтанд: якчанд олимони ичмои уламоро зикр карданд ки, албатта Абубакри сиддик олимтарини уммати ислом хастанд. Ва саҳобагон кадру киммат ва фазилати Абубакрро медонистанд.

Абу Саъиди Худри разияллоху анху гуфтанд:

"كان أبو بكر أعلمنا" (متفق عليه)

"Абубакр олимтарини мо буданд."
(р-Имом Бухори ва Муслим)

Хар як масъалае, ки уммат ихтилоф мекард, Абубакр разияллоху анху баён ва тафсил мекарданд. Баъди вафоти Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам, онхоро ба имон собит гардониданд. Ва Барои онҳо чои дафни Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам ва меросашонро баён карданд. Ва Расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам вакте, ки бемор шуданд, Абубакр разияллоху анхуро ба чои худ, ба

(насс ин сухани равшан ва зохири Худо ва расул аст). Ва аз Абубакр разияллоху анху ягон масъалаи шариат наомадааст ки, Абубакр дар он масъала хато карда бошанд. Сипас он суханхое, ки Абубакр разияллоху анху баъди мавташон мухолафат карда шуданд, яъне, кавли ягон кас ба кавли Абубакр мухолиф омада бошад, кавли Абубакр аз кавли гайрашон рочехтар ва сахехтар аст. Ва Абул-Аббос гуфтанд:

"وكل من كان أفضل من غيره فانه أعلم، و
رأس الفضائل العلم"

"Ва Хар шахсе ки, аз гайри худаш афзалтар бошад, пас у олимтар аст, ва илм куллаи баланди фазилат аст."

Аввалин шахсе ки оятҳои Куръонро дар китоб чамъ карданд, аввалин шахсе ки куръонро мусхаф номиданд, бинобар ин Ҳазрати Али разияллоху анху мегуфтанд:

"أعظم الناس أجرا في المصحف أبو بكر" (رواه أبو يعلى في المسند)

Бузургтарин шахс аз руи ачру савоб, дар чамъ кардани мусхаф, Абубакр ҳастанд. (ривояти Абуяъло)

Ва Абдуллох ибни Аббос разияллоху анху писари амаки расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам дар илм баҳр буданд, зеро

ки расулуллох дар ҳаққи Абуллох
ибни Аббос дуо карда буданд:

"اللهم فقهه في الدين و علمه التأويل" (متفق
عليه)

Парвардигоро Абдуллох ибни
Аббосро олими дин гардон, ва ба
у тафсири Куръонро таълим дех.

(ривояти Бухори ва Муслим)

Абдуллох ибни Аббосро
пурсиданд ки, бо чи фатво
медихед? Гуфтанд: бо куръон
фатво медихам. Агар аз куръон
наёбам, аз суннати расулуллох
саллаллоху алайхи ва саллам
фатво медихам, ва агар аз суннати
расулуллох наёбам, бо кавли
Абубакр ва Умар фатво медихам.

Фасл

Сохиби сирру асрори
расулуллох, баъди намози хуфтан,
дар хонаи Пайгамбар каме
хамрохи расулуллох дар танҳои
саллаллоху алайхи ва саллам
сухбат карда, баъд бармегаштанд,
ки ин хусусият дар касе ғайри
Абубакр ёфт намешавад.

Таъбир кунандаи хоби Саҳобагон,
дар ҳузури расулуллох саллаллоху
алайхи ва саллам хоби
саҳобагонро бо иҷозати
расулуллох таъбир мекарданд.
Бинобар ин Саъид Ибни Мусайиб
(рахматуллохи алайх) гуфтанд:

"وكان من أعبى الناس"

Яъне: Абубакр беҳтарин
таъбиркунандаи хоб буданд.

Худотарстарини уммати ислом.

Худованд гуфт:

و سيجنبها الأتقى

Ва зуд аст ки аз оташи дузах,
шахси Худотарс дур карда
мешавад, яъне Абубакр. Ибнил
чавзи (рахматуллохи алайх)
гуфтанд: Олимон иттифок карданд
ки ин оят дар ҳаққи Абубакр нозил
шудааст.

Боихлостарини уммат дар амалхояшон

Амалҳои Ҳазрати Абубакр
разияллоху анху ҳолис барои
розигии Оллоҳ таъоло буд, ба
дини ислом ёри медоданд, ва

Пайгамбарро аз душманон мухофизат мекарданд ва факат розигии худоро умед мекарданд, ба хилофи Абутолиб ки, у низ ба пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам ёри медод, ва расулуллохро аз кофирон мухофизат мекард, факат барои онки у амаки Пайгамбар буд ва мухаббати табиъи уро барои ёрии Пайгамбар мачбур мекард.

Дар хаёташон, ягон маротиба Мадинаи мунаввараро баъди хичрат тарк накарданд, магар барои хачу умра ва газва, ва Мадинаи бетарин халки Худоро, Мадинаи Пайгамбар саллаллоху алайхи ва салламо хеле дуст медоштанд.

Парҳезгортарини уммати Ислом

Парҳезгортарини уммат аз пулу моли дунё, тамоми пулу моле, ки чамъ карданд, дар рохи Худо нафака карданд. Духтарашон Оиша разияллоху анҳо Модари Муъминон, вакте ки Абубакр разияллоху анху аз дунё гузаштанд гуфтанд:

"ما ترك دينار او لا درهم"

На динору на дирхам гузошта рафтанд"

Бар уммат, шахси амонатнигахдор, аз чумлаи котибони ваҳйи Илоҳи, шучоъттарини уммат баъди Расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам, ибни Абдулҳалим (рахматуллоҳи алайх) гуфтанд:

"أبو بكر أقوى قلباً من جميع الصحابة، لا يقاربه
في ذلك أحد منهم، لم يعرف له قط، أنه جبن
عن قتال عدوه "

Калби Абубакр, аз чамиъи калби
сахобаҳо боқувват аст. Касе аз
сахобаҳо ба Абубакр дар ин
наздиқ нестанд. Аз Абубакр, ягон
маротиба шунида нашудааст ки, аз
чанги душманашон тарсида
бошанд.

Кадрӣ Абубакр дар назди душманони Ислом

Ва ҳатто душманони Ислом низ,
бузурги ва ғазилати Абубакрро
медонистанд, ва аз Абубакр
метарсиданд. Дар Сахеҳи Бухори
ва Муслим ва Сунану Масониду

Магози, омадааст ки, вакте ки дар чанги Ухуд мусалмонон мағлуб шуданд, Абу Суфён ки, дар он вакт кофир буд ба болои кух баромада ба суи мусалмонон хитоб карда гуфт: Оё дар кавм Мухаммад хаст?

Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам ба саҳобагон гуфтанд: ҷавоб надихед!

Абу Суфён гуфт: оё дар кавм Абубакр хаст? Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам гуфтанд: ҷавоб надихед!

Абу Суфён гуфт: оё дар кавм Умар хаст?

Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам гуфтанд: ҷавоб надихед.

Абу Суфён ба хамрохонаш гуфт:
Барои шумо хаминхо кифоя хаст:
яъне мавти Пайгамбар саллаллоху
алайхи ва саллам ва Абубакру
Умар барои шумо кифоя аст.

Халифаи Расулуллох

Ва ба уммати Ислом, баъди
Расулуллох саллаллоху алайхи ва
саллам халифа шуданд. Сохиби
фикри рост, ва акли комил, Вакте
ки Пайгамбар саллаллоху алайхи
ва саллам бо саҳобагон машварат
мекарданд, аввалин шахсе ки
сухан мекард, Абубакр разияллоху
анху буданд. Ва Пайгамбар
саллаллоху алайхи ва саллам бо
фикри Абубакр амал мекарданд,
чи хеле ки дар сулхи Худайбия ва

асирони бадр, фикри дигаронро тарк карда бо фикри Абубакр амал карданд. Киссаи сулхи ҳудайбия дар Сахеи Бухори, ва Муснади Имом Ахмад аст ва киссаи Асирони бадр дар сахеи Муслим аст. Ва хазрати Умар дар замони нубувват омада аз Абубакр маслихат мекурсиданд, барои мукаммал будани аклашон ва вазнину равшан будани фикрашон.

Оилаи Абубакр

Дар байни саҳобагон, ягон шахсе нест, ки падараш, модараш, фарзандонаш ва наберагонаш, Исломо қабул карда, пайгамбар саллаллоху алайхи ва салламо

дарёфт карда бошад гайри
Абубакр разияллоху анху.

Абул-аббос (рахматуллохи алайх)
гуфтанд:

"فهم اهلُ بيتِ إيمانٍ ليسَ فيهم منافقٌ، و لا
يعرف هذا في غير بيتِ أبي بكر"

Пас оилаи Абубакр разияллоху
анху, хонаводае хастанд ки, оилаи
ахли имон ва байни онҳо мунофик
нест. Ва ин хусусият дар гайри
хонаи Абубакр ёфт намешавад.

و قال: "للايمان بيوت وللنفاق بيوت، فبيوت
أبي بكر من بيت الايمان"

Ва гуфтанд: имон хонаҳо дорад ва
нифок хонаҳо дорад, ва хонаҳои
Абубакр аз хонаи имон аст. Ва аз
ин оилаи ахли имон, Оиша
духтари Абубакр разияллоху анху
баромаданд. Дар зери тарбияи

шахси бузург ба воя расиданд, ки
падарашон,   рузхо   руза
медоштанду   шабхо   намоз
мехонданд, ва нафакакунанда дар
рохҳои Хайр буданд. Агар Куръон
кироат кунанд, оби чашми худро
дошта наметавонистанд, мардум
факат   овози   гиряро
мешунавиданд.

Собиқтарини уммат ба амалҳои солах

Дар ҷамиъи корҳои хайр аз
ҳама муқаддам буданд. Дар як
руз якчанд амалҳои солахро ба
анҷом мерасониданд ки, ин
хусусият дар ғайри Абубакр ёфт
намешуд.   Рузе   Пайгамбар

саллаллоху алайхи ва саллам
пурсиданд: ки имруз руза
гирифтааст? Абубакр гуфтанд:
Ман. Расулуллох саллаллоху
алайхи ва саллам пурсиданд, ки
имруз ба чаноза рафтааст?
Абубакр разияллоху анху гуфтанд
ман. ки имруз бемореро аёдат
кардааст? Абубакр разияллоху
анху гуфтанд: ман. ки имруз ба
мискине таъом додааст? Абубакр
гуфтанд ман. сипас Пайгамбар
саллаллоху алайхи ва саллам
гуфтанд:

"ما اجتمعن في امرئ الا دخل الجنة" (راويہ
مسلم)

Ин амалҳо дар касе чамъ шавад ба
чаннат медарояд. (ривояти
Муслим)

Ва Абубакр разияллоху анху сохиби фасохати бузург ва хутбаи пуртаъсир буданд, Аввалин хатиб дар ислом, дар хузури Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам хутба мекарданд.

Ва ягон маротиба ба Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам бади накардаанд. Бинобар ин вакте ки Расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам аз хач баргаштанд ба болои минбар баромада гуфтанд:

"أيها الناس إعرفوا لأبي بكر حقه فانه لم يسؤني
قط" (أخرجه بن مندة)

"Эй инсонхо ҳаққи Абубакрро бидонед! Зеро ки у ба ман ягон маротиба бади накардааст."
(ривояти Ибни Манда)

Махбубтарин шахс ба Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам.

Пайгамбарамон хеле Абубакрро сахт дуст медоштанд. Амр ибнил Ос разияллоху анху гуфтанд: Ё расулаллох! Махбубтарин шахс дар назди шумо кист? Пайгамбар гуфтанд: Оиша. гуфт: аз мардон кист? гуфтанд: падари Оиша, яъне хазрати Абубакр. Гуфт сипас ки? Гуфтанд: Умар. (ривояти Бухори ва Муслим)

Ва дар сахеҳи Бухори Абдуллох ибни Аббос разияллоху анху ривоят карданд ки Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам гуфтанд:

"لو كنت متخذ خليلا لاتخذت أبا بكر خليلا"
(رواه البخاري)

Яъне: агар шахсоро барои худ халил мегирифта бошам, Албатта Абубакрро халили худ мегирам. Халил: махбубтарин шахсе ки, ба у касоро дар мухаббат наздик ва баробар карда намешавад... Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам сахари ва бегохи ба хонаи Абубакр омада зиёрат мекарданд. Ва бо Абубакр унс мегирифтанд ва мегуфтанд: бародарам ва дустам. Хазрати Оиша Модари муъминон разияллоху анху гуфтанд: аз он рузе ки акли худро мешиносам, падару модари ман сохиби дин, яъне шахсони диндор буданд. Ва хар руз Пайгамбар

саллаллоху алайхи ва саллам,
сахари ва бегохи ба назди падарам
меомаданд, ва хамрохи падарам
дар хусуси илму дин ва масолехи
мусалмонон сухан мекарданд.
(ривояти Бухори)

Абубакр сазовори муҳаббат

Бандагони Худо! Оё он шахсе,
ки пайгамбарамон уро дуст
медоранд, дуст надорем?
Пайгамбар саллаллоху алайхи ва
саллам гуфтанд:

"نعم الرجل أبو بكر" (رواه الترمذي)

Чи хел хам Абубакр марди хуб
аст. (ривояти Тирмизи)

وقال: "أبو بكر صاحبني و مونسني في الغار"
(رواه احمد)

Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам гуфтанд: Абубакр сохибу анисам дар гор аст. Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам ва Абубакр, дар гор ду шахсе ки сеюмини онҳо Оллох Субхонаху ва таъолост. Вакте ки мушрикони дар чустучуи онҳо буданду ба дари гор наздик шуданд, Абубакр гуфтанд:

"يا رسول الله لو أن أحدهم نظر تحت قدميه
لأبصرنا"

Ё расулаллох! Агар якеи онҳо ба зери кадамаш назар кунад моро мебинад. Сипас Пайгамбар гуфтанд:

"ما ظنك يا أبا بكر باثنين الله ثالثهما" (رواه البخاري)

"Ту чи гумон дори эй Абубакр, ба он 2- шахсе ки сеюмини онҳо Оллох субхонаху ва таъоло аст."
(р- Бухори)

Ва ин фазилат хос ба Абубакр аст, ки касе аз саҳобаҳо ба у шарик нестанд, Ва Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам дар гор, вақте ки гамгинии Абубакрро диданд гуфтанд:

"لا تحزن ان الله معنا"

Гамгин машав! Оллох таъоло хамроҳи мост. Ва дар он ҷо гайри Пайгамбар ва Абубакр касе набуд. Пайгамбарамон, духтари Абубакрро хонадор шуданд ва маҳбубтарини занҳои расули Акрам саллаллоху алайхи ва саллам Оиша буданд. Пайгамбар

саллаллоху алайхи ва саллам дар огуши духтари Абубакр аз олам чашм пушиданд ва дар хучраи Оиша духтари Абубакр дафн шуданд. ки ин хусусият дар касе гайри Абубакр разияллоху анху ёфт намешавад. Пайгамбарамон Абубакрро ба ду пайгамбар монанд мекарданд ба Иброхим ва ба Исо. (ривояти Муслим)

Ва барои нусрати ин дини Ислом, ба Пайгамбар бо нафсу молашон ёри доданд, хатто ки Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам гуфтанд:

"ما لأحد عندنا يد، إلا كافأناه عليها، ما خلا أبا بكر، فإن له عندنا يدا يكافؤه الله بها يوم القيامة"
(رواه الترمذي)

Касе, ки ба мо неки карда бошад,
мо ба у иваз гардонидем ва ба у
мукофот додем, гайри Абубакр,
пас бар зимаи мо некихои Абубакр
хаст, ки Оллох Таъоло ба сабаби
он некихо рузи киёмат ба Абубакр
мукофот медихад. Ва гуфтанд:

"ان أعظم الناس علينا من أبو بكر، زوجني
بنته، و واساني بماله، و ان خير المسلمين مالا
أبا بكر، أعتق منه بلالا، و حملني الي دار
الهجرة" (أخرجه ابن عساكر)

Пайгамбар саллаллоху алайхи ва
саллам фармуданд: "Бузургтарин
ва бисёртарин шахсе ки ба мо
хайрот кард Абу бакр аст,
духтарашро ба ман хонадор кард,
ва бо молаш нафака кард, ва
албатта бехтарин моли
мусалмонон моли Абубакр аст, аз

молаш Билолро озод кард, ва маро ба дорул хичрат, яъне ба Мадина овард." (р-ибни Асокир)

Ва 7-нафар гуломхое ки ба сабаби мусалмониашон кофирон азоб медоданд, Абубакр разияллоху анху бо пули худ харида озод карданд. Бинобар ин амалҳои бузурги Абубакр, пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам гуфтанд:

"أبو بكر في الجنة" (رواه الترمذي)

"Абубакр аз ахли чаннат аст." (ривояти Тирмизи) Балки Абубакр, аввалин шахсе ки баъди Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам ба чаннат медароянд.

"أما إنك يا أبا بكر أول من يدخل الجنة من امتي" (رواه أبو داود)

"Бидон ки эй Абубакр! ту аввалин шахсе ки аз уммати ман ба чаннат медарои!" (ривояти Абудовуд)

Балки Абубакр, аввалин шахсе ки баъди тамоми пайгамбарон ба чаннат медароянд. Ва аз ин хам бузургтаринаш он аст, ки хазрати Абубакри Сиддик, аз 8-дари чаннат даъват карда мешаванд. Ва ин хусусият ба касе гайри Абубакр собит нашудааст. Абул-аббос (рахматуллохи алайх) гуфтанд. "و لهذا قال من قال من العلماء:

فضائل الصديق خصائص لم يشاركه فيها غيره"

Бинобар ин баъзе олимон гуфтанд ки, фазилатҳои Абубакр хасоис аст, яъне ҳар як фазилате ки Абубакр

доранд, хос дар ҳақи Абубакр аст, касе ба он шарик нест.

Муҳаббати Саҳобагон ба Абӯбакр

Ва Саҳобагони киром, ҳазрати Абубакрро бузург мешуморанд ва дуст медоштанд. Умар разияллоху анху вақте ки шуниданд ки, касе Умарро аз Абубакр афзал мешуморад, гуфтанд:

"والله لليلة من أبي بكر و يوم، خير من عمر و
آل عمر"

"Қасам ба номи Худо ки як шабонарузии Абубакр, беҳтар аз Умар ва оли Умар аст."

Ва дар назди Саҳобагон мегуфтанд:

"أبو بكر سيدنا و خيرنا و أحبنا الي رسول الله"
(رواه البخاري)

"Абубакр сайиди мо ва бехтарини мо, ва махбубтарини мо ба Расулуллох хастанд." (ривояти Бухори) ва касе ин суханро инкор намекард.

Ибни Умар разияллоху анхумо гуфтанд:

"كنا زمن النبي لا نعدل بأبي بكر أحدا: (رواه البخاري)

"Мо дар замони Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам касеро ба Абубакр баробар намекардем." (ривояти Бухори)

Ва аз чихати саҳобагон Абубакрро дустдоштанашон, фарзандони худро бо номи Абубакр ном мегузоштанд. Хазрати Али

(разияллоху анху), яке аз фарзандонашонро Абубакр ном гузоштанд ва дигареро Умар. Хазрати Али (разияллоху анху) гуфтанд:

"لا يفضلني أحد علي بكر و عمر، الا جلده
حد المفتري" (ахрجه ابن ابي عاصم)

Маро касе аз Абубакр ва Умар афзал нашуморад. Агар касе маро аз Абубакру Умар афзал гуяд, уро ба хади дуруггуй дарра мезанам. барои он ки, ин сухан дуруг аст, бинобар ин чазои дуруггуйро медихам гуфтанд. (ривояти Ибни Аби Осим)

Ҳукми мухаббати Абубакр

Абул фараҷ ибнил чавзи

(рахматуллохи алайх) гуфтанд:

" كان السلف يعلمون أولادهم حب أبي بكر و
عمر كما يعلمونهم السورة من القرآن "

Салаф, яъне Сахобаҳо ва тобиъину
табаъ-тобъин, ба фарзандони худ
мухаббати Абу бакру Умарро
таълим медоданд, чи хеле ки сураи
куръонро таълим медоданд.

фатво:

Хасани Басриро пурсиданд, оё
мухаббати Абубакру Умар суннат
аст?

Хасани Басри гуфтанд: не, балки
фарз аст.

Вафоти Абубакри сиддик

Абубакр 63-сола шуда, дар синни расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам вафот карданд. Ва дар хучраи Оиша хамрохии расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам дафн шуданд. (ривояти Ибни Саъд)

Хонандагони азиз! ин буд баъзе аз фазилатҳои Абубакри сиддик разияллоху анху. Пас ҳаққи соҳиби расулуллох саллаллоху алайхи ва салламо бидонед ва ҳурамати уро ба ҷо оред.

Амири Муъминон Умар ибни Хаттоб

В а бехтарини Сахобагон, балки бехтарини фарзандони одам, баъди Пайгамбарону баъди Абубакр, ва махбубтарини сахобахо ба расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам баъди Абубакр, Амири муъминон, Абу Хафс Умар ибни Хаттоб ибни Нуфайл, разияллоху анху ва арзох ҳастанд.

Сифатҳои Умар

Сохиби хайбати бузург, шахсе ки шайтон аз у мегурезад, 2-юмини хулафои рошидин, шаҳиди

мехроб, башоратдодашуда ба
чаннат, Соли шашуми беъсат,
Исломи азизро қабул карданд.
Абдуллох ибни Масъуд
разияллоху анху гуфтанд:

"ما زلنا أعزة منذ اسلم عمر" (رواه البخاري)
Аз он рузе ки Умар Исломо қабул
кард, мо азиз хастем. яъне, пеш аз
Исломи Умар, саҳобагон аз
ҷониби душманони Худо бисёр
азият медиданд. Ва аз чихати
хавфи мусалмонон аз мушрикони,
Оллох Таъоло пеш аз исломи
Умар ошкоро ибодат карда нашуда
буд,. Расулуллох саллаллоху
алайхи ва саллам фармуданд:

"ان الله جعل الحق على لسان عمر و قلبه، و هو
الفاروق فرق بين الحق و الباطل، فعبد الله
جهرا ولم يعبد جهرا قبل ذلك"

(أخرجه ابن سعد في الطبقات)

"Оллох Таъоло хакро ба дилу забони Умар гузоштааст, Умар форук аст, байни хакку ботил чудо кард, хатто Худованд ошкоро ибодат карда шуд, ва пеш аз ин ошкоро ибодат карда нашуда буд."

(ривояти ибни саъд)

Абдуллох ибни Масъуд гуфтанд:

"و لقد رايتنا وما نستطيع أحدا ان نصل الى البيت حتى اسلم عمر"

"Ва мо мусалмонон, ба хонаи Каъба расида наметавонистем, то он вакте ки Умар исломро қабул кард. Умар разияллоху анху баъди 6-соли пайгамбар шудани хазрати Мухаммад алайҳис салоту вас салом Исломро қабул карданд. Ва дар он руз 27-сола буданд. Ва

Исломи Умар баъди 39 ё 40 марду
11-зан буд.

Хонандагони азиз! Бубинед ки
дар муддати 6-соли пайгамбари,
50-нафар мусалмон шудасту
халос. Ва вакте ки хазрати Умар
разияллоху анху Исломо қабул
карданд, мусалмонон хеле хурсанд
шуданд ва Илом дар Макка зохир
шуд.

Фазилати умар

Ҳақиқатан, дар фазли Умар
разияллоху анху аз болои 7-кабат
осмон ваҳйи Илоҳи омадааст. Аз
он ҷумла, Пайгамбар саллаллоху
алайҳи ва саллам гуфтанд:

"لو كان بعدي نبي لكان عمر" (رواه احمد و
الترمذي و الحاكم و صحيحه الالباني)

"Агар баъди ман касе пайгамбар
мешуд, албатта Умар пайгамбар
мешуд.

Ва Расулуллох саллаллоху алайхи
ва саллам гуфтанд:

"لو نزل عذاب من السماء ما نجا منه الا عمر"
"Агар аз осмон ягон азоб ояд,
гайри Умар касе начот намеёбад."

Ва дар сахеҳи Бухори аз ҳадиси
Абу-Хурайра разияллоху анху
омадааст ки Пайгамбар
саллаллоху алайхи ва саллам
гуфтанд:

"لقد كان فيمن كان قبلكم من الامم محدثون،
فان يكن في أمتي أحد فانه عمر" (رواه
البخاري)

"Дар умматони гузашта, шахсоне буданд, ки ба дили онҳо ҳақ илҳом карда мешуд. Агар аз уммати ман ягон шахс аз онҳо бошад, пас он Умар аст."

Чанд маротиба ба Пайгамбар саллаллоҳу алайҳи ва саллам маслиҳат доданд, сипас Куръон нозил шуда сухани Умарро тасдиқ мекард. Бинобар ин уламо зикр карданд ки Умар разияллоҳу анҳу дар 30-масъала ба ваҳй мувофиқат кардаанд. Аз он ҷумла, вақто ки Абдуллоҳ ибни Убай ибни Салул, сардори мунофикон вафот кард, писари Абдуллоҳ ибни Убай омада аз Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи ва саллам талаб кард ки куртаашонро ба падараш диҳанд,

то ин ки бо либоси мубораки
Расулуллох саллаллоху алайхи ва
саллам падарашро дафн кунад,
Чобир разияллоху анху мегуянд:

"ما سئل رسول الله شيئاً قط، فقال لا" (رواه
مسلم)

Вакте ки расулуллох саллаллоху
алайхи ва саллам чизе пурсида
мешуданд, Ягон маротиба не
намегуфтанд.(ривояти Муслим)

Ва либоси худро доданд, ва ба
намози чаноза хондан шуруъ
карданд ки, Умар разияллоху анху
гуфтанд: Ё расулаллох! ба у
намози чаноза меҳонед? холо он
ки у мунофиқ аст, Пайгамбар
саллаллоху алайхи ва саллам
гуфтанд: Оллох Таъоло ба ман
لا ان تستغفر لهم أو لا

تستغفر لهم ، ان تستغفر لهم سبعين مرة فلن يغفر
الله لهم"

Худованд гуфт: эй Пайгамбар!
Агар шумо ба кофирон хох
истигфор пурсед, хох напурсед ва
агар 70-бор истигфор пурсед хам,
харгиз Оллох Таъоло кофиронро
намебахшад. Дар ин оят, Оллох
субхонаху ва таъоло Пайгамбар
саллаллоху алайхи ва салламо ба
мунофикону кофирон аз истигфор
гуфтан манъ накард, лекин гуфт,
ки истигфори шумо ба онҳо фоида
намедихад. Бинобар ин,
Расулуллох саллаллоху алайхи ва
саллам ба хотири писари
Абдуллох ибни Убай, ки мусалмон
буд, ба падараш намози чаноза
хонданд. Умар гуфтанд: мо низ

хамрохии Расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам ба у чаноза хондем, сипас Оллох Субхонаху ва таъоло оят нозил кард:

"و لا تصل على أحد منهم مات أبدا، و لا تقم على قبره انهم كفروا بالله و رسوله و ماتوا وهم فاسقون" (سورة توبة-84)

Маънои оят чунин аст: ба касе аз кофирон хеч гоҳ Намози чаноза ва дуъо нақунед! Ва ба дафни кофирон ва ба зиёрати кабри онҳо наравед! зеро ки онҳо ба Оллох Таъоло ва ба Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам кофир гузаштанд.

Ва дар Сахеҳи Бухори аз Анас ибни Молик разияллоху анху омадааст ки, хазрати Умар ба Пайгамбар саллаллоху алайхи ва

саллам гуфтанд: ё расулаллох! Ба назди шумо неку бад медарояд, хуб мешуд ки модарони муъминонро, яъне хамсаронатонро ба пушидани хичоб амр мекардед, сипас Оллох Таъоло ояти хичобро нозил кард.

Муҳаббати Саҳобагон ба Умар

Саҳобагони киром, хазрати Умарро дуст медоштанд. Абубакри сиддик разияллоху анху гуфтанд:

"ما على وجه الأرض أحد أحب الي من عمر"
(اخرجه ابن عساكر)

Дар руи замин, касе нест ки аз
Умар ба ман махбубтар бошад.
(ривояти ибни Асокир)

Абубакр разияллоху анху пеш аз
вафоташон мусалмононро васият
карданд ки, баъди ман Умар
халифа шавад, пас касе ба
Абубакр гуфт:

"ماذا تقول لربك و قد وليت عمر؟"

Эй Абубакр, ба Парвардигоратон
чи мегуед ки, шумо Умарро
халифа гузошта рафтед. Абубакр
гуфтанд:

"أقول له، وليت لهم خيرهم" (اخرجه ابن
سعد)

Ба парвардигорам мегуям ки, ба
мусалмонон бехтарини онхоро
халифа кардам. (ривояти Ибни
саъд)

Анас разияллоху анху гуфтанд:
Марде ба назди Пайгамбар
саллаллоху алайхи ва саллам
омада гуфт: ё Расулаллох! Киёмат
кай мешавад? Пайгамбар
саллаллоху алайхи ва саллам
гуфтанд: ба киёмат чи омода
карди?

гуфт: чизе не, гайри ин ки ман
Худою Пайгамбарро дуст
медорам.

ПасПайгамбар (саллаллоху алайхи
ва саллам гуфтанд:

"Ту хамрохии шахси дустдоштаат
мешави!"

яъне, хамрохии Пайгамбар
саллаллоху алайхи ва саллам дар
чаннат мебоши. Анас разияллоху
анху гуфтанд: мо ба ягон чиз

хурсанд нашуда будем, чи хеле ба ин сухани Расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам хурсанд шудем. Вакте ки гуфтанд, ту дар охират хамрохии дустдоштаат мебоши. Анас гуфтанд: Пас ман Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам, ва Абубакру Умарро дуст медорам, ва умед мекунам ки ба сабаби онхоро дуст доштанам, дар чаннат бо хамрохии онҳо бошам, агарчанде ки мисли онҳо амал карда натавонам хам.

Муҳаббати Расулуллох ба Умар

Ва расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам умарро дуст

медоштанд ва духтари умар
Хафсаро хонадор шуданд. Ва
Пайгамбар саллаллоху алайхи ва
саллам Умарро ба 2-пайгамбар
монанд мекарданд, ба Нуху ба
Мусо. (ривояти Муслим)

Қиссаи вафоти умар

Имом Бухори дар қиссаи мавти
Умар разияллоху анху аз Амр
ривоят карданд, ки Амр
разияллоху анху гуфтанд: Мо дар
саф, дар намози бомдод чамъ шуда
будем, ва байни ману байни Умар,
Абдуллох ибни Аббос буд. Ва
Умар байни сафҳо гузашта

мегуфтанд: (استووا) яъне
сафхоро рост гиред!

ва бинанд ки сафхо рост аст, пас
пеш мегузаштанд ва Аллоху
Акбар гуфта ба намоз шуру
мекарданд, ва гоҳо сураи Юсуф ё
Нахл ё ба монанди инҳо сураҳои
дарозро кироат мекарданд. Вакте
ки он руз Аллоху Акбар гуфтанд,
сукут карданд, хатто ки шундама
ки гуфтанд:

"قتلني أو أكلني الكلب"

"Маро саг хурд, ё ба катл
расонид."

намози бомдод ки, дар торики буд
ва дар он замона чарог набуд. Абу
Луълӯъаи мачуси лаъанахуллох
бо як ханчар (як корде, ки 2-
тарафаш тезу мобайнаш чои даст

буд,) хазрати Умарро бо баробари Аллоху Акбар гуфтан зад. Ва баъди ин ки Умарро зад, аз пеши касе гузарад уро бо кордаш мезад, хатто ки 13-нафарро корд зад, 7-нафари онҳо вафот карданд, ва боки чарохатдор шуданд, ҳамма дар намоз буд, ва яке аз мусалмонон, ба болои он мачуси лаънатуллохи аълайх чомаи худро партофт, мачуси гумон кард, ки уро мусалмонон дастгир карданд, ва дар ҳол ба ҳудаш корд зад ва ҳудашро низ ҳалок кард, То ин ки азоби дунёро пеш аз азоби охират чашад. Ва Умар разияллоху анҳу аз қафо, Абдурахмон ибни Авфро ба ҷои худ кашиданд. Онҳое, ки дар қафои Умар буданд, инро

диданд, аммо онхое ки дар атрофи
масчид буданд, чизеро
намедонистанд, гайри ин ки овози
Умарро гум карданд, ва
Субхоналлох Субхоналлох
мегуфтанд, то ин ки кироат баланд
шавад. Сипас Абдуррахмон ибни
Авф намозро сабуктар тамом
карданд. Вакте, ки намоз тамом
шуд, Умар гуфтанд! "эй ибни
Аббос! Бубин, маро ки куштан
хост," Абдуллох ибни Аббос
омада гуфтанд: гуломи мугира
яъне Абу Луълубаи мачуси.
Умар гуфтанд: Худо уро халок
кунад, дар хакикат ба у некихо
карда будам. Хамд ба Оллох
Таъоло ки марги маро ба дасти
марде ки даъвои мусалмони дорад

нагардонид, яъне: Алхамдулилох
ки маро марди мусалмон ба катл
нарасонид.

Пас Сахобагон Умарро ба
хонаашон бардошта бурданд. Амр
разияллоху анху мегуянд: мо низ
рафтем ва гуё ки ба мардум аз ин
дида дигар мусибат наомадааст. Ба
Умар шир доданд, ки шир аз чои
чарохат берун баромад, табибон
донистанд ки у вафот мекунад,
сипас Умар ба писарашон
гуфтанд: эй Абдуллох ибни Умар!
ба назди Оиша рав ва бигу! Умар
ба ту салом мегуяд. Амири
муъминон нагуй! зеро ки ман
баъди имруз амири муъминон
нестам, ва бигу ки Умар аз ту

рухсат мепурсад ки, бо хамрохии
Пайгамбару Абубакр дафн шавад.
Пас Абдуллох ибни Умар ба назди
Оиша рафтанд, ки Оиша гирия
мекарданд. Гуфтанд: Умар ба ту
салом мегуяд ва аз ту ичозат
мепурсад ки хамрохии сохибонаш
дафн шавад. Модари муъминон
Оиша разияллоху анҳо гуфтанд:
ин маконро барои худам меҳостам,
лекин Умарро аз худам мукаддам
медонам. Абдуллох ибни Умар
баргаштанд, Сахобаҳо ба Умар
гуфтанд: Абдуллох ибни Умар
омад.

Умар гуфтанд: маро шинонед!
пас Умарро як мард ба худаш така
кунонид. Умар гуфтанд: чи хабар
оварди? Абдуллох ибни умар

Гуфт: чизи дустдоштаатонро эй
амири муъминон ичозат дод. Умар
гуфтанд: Алхамдулиллох аз ин
дида дигар кори мухим надоштам.
Агар ман вафот кунам, маро
бардоред ва ба Оиша салом дех ва
бигу ки Умар бори 2-юм ичозат
мепурсад, агар ичозат диҳад маро
дароред, ва агар ичозат надихад
маро ба қабристони мусалмонон
баред! Ва хамин тавр Умар низ аз
дунё гузаштанд, ва мегуфтанд ҳар
руз дар байни мардум овозае
мешавад, ки имруз фалони аз дунё
гузашт ва як рузе меояд, ки Умар
низ аз дунё мегузарад, ва он руз
хам омад.

Умар шахси чаннати аст

Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам дар ҳаққи умар чунин гуфтанд:

عمر في الجنة (رواه الترمذي)

Умар аз аҳли ҷаннат аст. (ривоҷати Тирмизи)

Ва Умар разияллоху анху дар синни 63-солаги дар сини пайгамбару Абубакр вафот карданд, ва ҳамоҳангӣ онҳо дафн шуданд. Оллоҳ таъоло аз умар Розӣ шавад.

Амири Муъминон Усмон ибни Аффон

Ва сеюмини ҳулафои рошидин, саҳттарини уммати ислом аз руи

шарму хаё, чамъкунандаи
Куръони Карим, шавхари 2-
духтари Расулуллох саллаллоху
алайхи ва саллам, сохиби ду
хичрат, хичрате ба хабаша ва
хичрате ба Мадина, шахсе, ки
фариштахо аз у шарм медоранд,
рузхо рузадору шабхо намозгузор,
башоратдодашуда ба чаннат,
Амири муъминон, Усмон ибни
Аффони зиннурайн, разияллоху
анху ва арзох.

Дар аввали Ислом, ба сабаби
даъвати Абубакри Сиддик
разияллоху анху Исломи азизро
кабул карданд. Рукайя духтари
Расулуллох саллаллоху алайхи ва
салламро хонадор шуданд, ва соли
дуюми хичри, Рукайя аз дунё

гузаштанд, сипас Пайгамбар
саллаллоху алайхи ва саллам
Умми Гулсум ном духтарашонро
ба Усмон хонадор карданд,
бинобар ин баъзе ахли илм
мегуянд, ки дар таърихи
Пайгамбарон ягон шахсе нест ки
ба як пайгамбар ду бор домод
шуда бошад гайри Усмон, ва
барои ин хам зиннурайн гуфта
мешуданд, яъне сохиби ду нур.

Муҳаббати Қурайш ба Усмон

Қурайшиҳо Усмонро хеле дуст
медоштанд, хатто занҳо, кудакони
худро хитоб карда мегуфтанд:

"أحبك و الرحمن حب قریش لعثمان"

Яъне: касам ба номи Худо ки, туро
дуст медорам, чи хеле ки
Курайшихо Усмонро дуст
медоранд.

Башоратҳои пайғамбар ба Усмон

Пайғамбар саллаллоху алайхи
ва саллам Усмонро чанд маротиба
ба ҷаннат башорат доданд,
аз ҷумла: вақте, ки ба назди
Расулуллох омада иҷозат
пурсиданд: Абу Мусои Ашъари
разияллоху анху ба Пайғамбар
саллаллоху алайхи ва саллам
гуфтанд, ё Расулаллох Усмон
иҷозат мепурсад, Расулуллох

саллаллоху алайхи ва саллам гуфтанд:

"اُذْنُ لَهُ وَبَشْرُهُ بِالْجَنَّةِ مَعَ بُلُوْىِ سِتْصِيْبِهِ"
(رواه البخاري)

"Ба у ичозат дех ва уро ба чаннат башорат дех. Бо хамрохии мусибатхое, ки ба сараш меояд."

Ва Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам гуфтанд:

"من حفر بئر رومة فله الجنة، فحفره عثمان"
(رواه البخاري)

"Ки барои мусалмонон чохи Румаро меҳарад? касе, ки бихарад барои у чаннат аст, сипас Усмон разияллоху анху хариданд."
(рмвояти Бухори)

Вакте ки хазрати Усмонро Мисрихо аз масчид манъ карданд, Усмон ба онҳо гуфтанд:

"هل تعلمون أن المسجد ضاق باهله، فقال رسول الله: من يشتري بقعة آل فلان، فيزيدها في المسجد بخير منها في الجنة، فشتريتها من صلب مالي، فانتم اليوم تمنعونني أن اصلي فيها"

Оё медонед ки дар замони расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам масчид ба ахлаш танги кард? сипас расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам гуфтанд: ки хонаи фалониро бо пули халоли худ харида ба масчид изофа мекунад? Пас мукофоташ ба ивази он макон, дар чаннат беҳтар аз он дода мешавад. Сипас бо пули халоли худ харидам, акнун шумо эй мисриҳо имруз маро аз намоз хондан дар масчид манъ мекунед? пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам гуфтанд:

"عثمان في الجنة" (رواه الترمذي)

Усмон аз ахли чаннат аст.
(Ривояти Тирмизи)

Бандагони Худо! кори одди нест,
ки инсон дар дунё зиндаги
мекунад, ва у аник медонад ки
бозгашти у ба чаннат аст, оё аз ин
дида фазилати бузург хаст?

Ҳучуми мисрихо ба Усмон

Дар ҳаққи Усмон, мунофиқон
тухматхое карда буданд, бинобар
ин баъзе Мисрихо бо нияти катли
Усмон ба Мадина омаданд, ва
атрофи хонаи Усмонро ихота
карданд. Саҳобагони қиром барои
чанги мисрихо чамъ шуданд,
сипас ҳазрати Усмон разияллоху
ро ба саҳобагон касам хурда

гуфтанд ки, аз ин амал боз истед. Усмон разияллоху анху нахостанд, ки ба сабаби хаёташон хуни мусалмонхо резад. Ва як шаб хоб диданд ки Расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам бо хамрохии Абубакру Умар нишаста буданд ва пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам ба Усмон гуфтанд:

"أفطر عندنا الليلة يا عثمان"

"Эй Усмон, имшаб бо хамрохии мо ифтор кун."

Усмон разияллоху анху донистанд ки, ба онхо хоханд расид яъне: вафот мекунанд, сипас он сахари руза гирифтанд, то ин ки бегохи бо хамрохии Расулуллох ва Абубакру Умар хамрох ифтор кунанд. Ва дар он руз Усмон

разияллоху анху аз чониби
мисрихо кушта шуданд, ва он руз
рузадор буданд. Оллох Субхонаху
ва таъоло аз Усмон рози шавад.

Амири Муъминон Али ибни Абитолиб

Ва чахорумини хулафои
рошидин, Али ибни Аби Толиб,
писари амаки Расулуллох
саллаллоху алайхи ва саллам, ва
домоди Расулуллох саллаллоху
алайхи ва саллам, падари
наберагони Расулуллох, Хасан ва
Хусейн, шахсе, ки Оллох Таъоло
ва Пайгамбараш уро дуст медорад
ва у Оллох Таъоло ва
пайгамбарашро дуст медорад,

шахсе, ки Расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам аз дунё аз у рози шуда гузаштанд, шахсе, ки уро муъмин дуст медорад ва мунофиқ бад мебинад. Манзалаи Али дар назди Расулуллох, саллаллоху алайхи ва саллам мисли манзалаи Хорун дар назди Мусо алайхиссалоту вас салом аст. Шахсе ки бо шучоъату хитобату балогат машхур буданд, баъди вафоти Усмон разияллоху анху ба мусалмонон халифа шуданд, подшохи одилу козии бохикмат, умар разияллоху анху гуфтанд:

أقضانا علي (رواه البخاري)

"Қозитарини мо Али хастанд"
(ривояти бухори)

Сохиби фахми дақиқу қудрати
қонёқунанда дар як руз ба сабаби
даъвати ҳазрати Али разияллоху
анху тамоми шаҳри Ҳамадон дини
мубини Исломо қабул карданд,

Фазилати Али

Фазилату манокиби ҳазрати Али
разияллоху анху машхур аст.
Хатто ки Имом Аҳмад
(рахматуллохи алайх) чунин
гуфтанд: дар ҳаққи ягон саҳоба
мисли ҳазрати Али разияллоху
анху фазилати бисёр собит
нашудааст.

Ва Расулуллох саллаллоху алайхи
ва саллам Ҳазрати Алиро ба
ҷаннат баъшорат доданд:

"علي في الجنة" (رواه الترمذي)

"Али дар чаннат аст. (Ривояти
имом Тирмизи)

Хонандагони азиз! Имоми Аъзам,
имом Абу Ханифа (рахматуллохи
алайх) дар "фикхи акбар" чунин
гуфтанд:

Афзалтарини инсонҳо баъди
пайгамбарон, Абубакри Сиддик
хастанд,

сипас Умари форук,
сипас Усмони зиннурайн
сипас Алии муртазо.

Оллох таъоло, аз чамии онҳо рози
шавад. Тартиби фазилати онҳо,
айнан тартибашон дар хилофат
аст. Аввал Абубакр, сипас Умар
сипас Усмон сипас Али. Абул-
аббос гуфтанд:

"من طعن في خلافة أحد من هؤلاء، فهو أضل
من حمار أهله"

"Касе, ба хилофати якеи онҳо таъна занад, пас у аз хари хонагиаш ҳам гумрохтар аст."

Ба хилофати онҳо таъна задан ин аст ки, масалан Абубакр ба халифаги сазовор нест гуяд, бояд фалони ба чои у халифа мешуд, ва ба монанди ин суханҳо, ба хилофати онҳо таъна аст."

Афзалият байни саҳобагон

Бо иттифоки уламо, бехтарини Саҳобагон хулафои рошидин хастанд.

Хулафои рошидин, Абубакру умару Усмону Али хастанд.

Сипас 6-нафроне ки ба чаннат башарот дода шуданд: ки онҳо:

Талха ибни Убайдиллох, Зубайр ибни Аввом, Абдуррахмон ибни Авф, Саъд ибни аби вақкос, Саъид ибни Зайд, ва Абу-убайда ибни Чаррох, Хастанд. (Хадис дар сунани Тирмизи, ва ибни Моча аст)

Чахор нафар хулафои рошидин ва бокимонда шаш нафарони ба чаннат башоратдода шудагонро, ашараи мубашшара мегуянд, яъне даҳ шахсони ба чаннат башорат дода шуда, барои он ки Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам инхоро ба чаннат башорат додаанд.

Мухаббати Олимон ба даҳ ёрони бихишти

Ва аз чихати дустдоштани Олимон, даҳ ёрони бихиштиро, фарзандони худро бо номи онҳо ном мегузоштанд, Мухаддисон, ба монанди Хасан ибни арафах яке аз устозони Имом Тирмизи ва Ибни Дакикил ид (рахматуллохи алайх) ҳар яки онҳо даҳ номи фарзандони худро бо номи даҳ ёрони бихишти ном гузоштанд. Абубакр ибни Абудовуд баъди ин ки фазилати 10-шахсони бихиштиро баён карданд чунин гуфтанд:

"و قل خير قول في الصحابة كلهم"

Эй мусалмонон! Дар ҳақки ҷамаи Саҳобагон суҳанҳои неқ бигӯед! Яъне, суҳани неқи шумо, ҷафат

дар ҳаққи даҳ ёрони бихишти
Нашавад. Балки, дар ҳаққи тамоми
Саҳобагон суҳанҳои неқ бигуед.

"و لا تك طعانا تعيب و تجرح"

Саҳобабони кироми таъна
назанед, ва онҳоро айб накунад!

Азият ҳаром аст

Муҳтарам Хонандагон! Оллоҳ
таъоло ба муъминон, азият додани
хамдигарро ҳаром гардонид. ҳоҳ
бо ҳақорату дашном додан бошад
ҳоҳ, ғайбату ҳамзу ламз бошад.
Худованд гуфт:

"ويل لكل همزة لمزة"

Вайл бод, ба ҳар як шахсе ки
мусалмононро бо суҳан ё бо
ҳаракатҳои ҳарҳела масҳара

мекунад, вайл водие дар чаханам аст.

ва дар сураи Аҳзоб Оллох таъоло гунохи онхое ки мусалмононро тухмат мекунанд хабар дода гуфт: "و الذين يؤذون المؤمنين و المؤمنات بغير ما اكتسبوا فقد احتملوا بهتانا و اثما مبينا" {سورة الأحزاب: 57}

Оллох таъоло мегуяд: онхое ки Муъминону Муъминазанхоро азийят медиханд, бо амали ичро накардашон онҳоро тухмат мекунанд, дар хакикат тухмат ва гунохи ошкоро бардошт кардаанд. Ин ваъид ба шахсе ки муъминонро азийяту дашном медихад, пас чи бошад гунохи он шахсоне ки Сахобагони Киромро тухмат мекунанд, ва онҳоро Хакорату

дашном медиханд. Дар хакикат Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам аз хакорату дашном додани Сахобагони киром, умматро нахй карданд. Абу Саъиди Худри разияллоху анху ривоят карданд ки Пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам фармуданд:

"لا تسبوا أصحابي، لا تسبوا أصحابي،
فوالذي نفسي بيده لو أن أحدكم أنفق مثل أحد
ذهبا ما أدرك مد أحدهم ولا نصيفه " (متفق
عليه و اللفظ لمسلم)

Расулуллох гуфтанд: Сахобаҳои маро хакорат накунед! Сахобаҳои маро хакорат накунед! Касам ба он зоте ки чони ман дар дасти уст, агар якеи шумо мисли кухи Ухуд тилло садака кунад, бар як каф садакаи онҳо баробар намешавад,

ва на ба ними кафи онҳо. (р-
Бухори ва Муслим)

Имом Абуханифа (рахматуллохи
алайх) дар васийяташон гуфтанд:

"و يحبهم كل مؤمن تقى، و يبغضهم كل منافق
شقى"

"Ва Саҳобагонро ҳар як муъмини
Худотарс дуст медорад, ва ҳар як
мунофики бадбахт бад мебинад."

Ва ин сухани Имоми Аъзамро,
Имом Тахови дар "Ақидаи
Тахови" иқро карда чунин
гуфтанд:

"و حبهم دين و ايمان واحسان، و بغضهم كفر و
نفاق و طغيان".

Муҳаббати Саҳобагон дину имону
ихсон аст, яъне ибодат аст, ва бад
дидани Саҳобагон куфру нифоку
аз ҳад гузаштан аст. Ва Имом

Тахови дар икрори мазхаби Имом
Абуханифа чунин гуфтанд:

"و من أحسن القول في أصحاب رسول الله و
أزواجه الطاهرات من كل دنس و ذرياته
المقدسین من كل رجس فقد برئ من النفاق"

Яъне, касе ки дар ҳаққи
Саҳобағони Пайгамбар саллаллоҳу
алайҳи ва саллам, ва дар ҳаққи
ҳамсарони поки расулуллоҳ ва
фарзандонашон суҳанро неқ
кунад, ҳақиқатан аз нифоқ пок
мешавад.

Як мард Имом Абу-юсуф
(рахматуллоҳи алайҳ)ро пурсид
ки, дар ҳаққи шумо мегуянд ки,
шумо шаҳодати он шахсе ки
Саҳобағонро дашном медихад
қабул мекунад? Имом Абу-Юсуф
(рахматуллоҳи алайҳ) ки шогирди

бузурги Имоми аъзам буданд ва
Кози буданд дар ҷавоб гуфтанд:

"ويحك هذا أحبسه وأضر به حتى يتوب"

Вой ба холи ту Ин хел шахсро
ман то тавба карданаи хабс
мекунам ва мезанам. Ва Имом
Абуханифа (рахматуллохи алайх)
дар Фикҳи акбар чунин гуфтанд:

"ولا نذكر أحدا من صحابة الرسول الا بخير"

Чамиъи Саҳобаҳои Пайгамбар
саллаллоху алайхи ва саллабро бо
ғайри сухани нек зикр намекунем.
Яъне, фақат дар ҳаққи Саҳобагон
сухани нек мегуем ва ҳеҷ гоҳ дар
ҳаққи онҳо сухани бад намегуем.

Хонандагони азиз! Ин аст
суханҳои Имоми мо дар ҳаққи
Саҳобагони қиром, ва Имом

Тахови дар иккори Мазхаби Имом
Аъзам чуни гуфтанд:

"و نحب أصحاب رسول الله صلى الله عليه و
سلم ولا نفرط في حب أحد منهم، و لا نتبرأ من
أحد منهم"

Ва мо тамоми Сахобагони
Пайгамбарро дуст медорем, ва дар
дуст доштани якеи онҳо аз хад
намегузарем, Ва инчунин аз ягон
сахобаҳо безор намешавем, яъне:
якеи онҳоро аз дараҷаи ҳудаш
боло ҳам намебардорем, ва аз
дараҷаи ҳудаш поён ҳам
намефарорем. Бояд ки ҳамин тавр
шавад, шариъти ислом моро амр
мекунад ки, Касеро аз ҳаққи
ҳудаш паст назанем ва инчунин
Касеро аз ҳаққи ҳудаш боло
набардорем.

Сахобагон низ бандаҳои Худо
Хастанд, ва ҳамаи онҳо зиёда аз
1300-сол пеш аз дунё гузашта
рафтанд, аз қабри якеи онҳо ёри ва
мадад пурсида намешавад, балки
тамоми ҷизро, аз он зоте ки ба
ҳамма қор қодир аст аз у пурсида
мешавад, яъне аз Оллоҳ
Субҳонаху ва таъоло.

Хонандағони азиз!

Дар тамоми амалҳо ба саҳобаҳо
пайрави қунед! Абдуллоҳ ибни
Аббос разияллоху анхумо аз синни
10-солағиашон намози таҳачуд
мехонданд.

Ва Абдуллоҳ ибни умар аз синни
14-солағи то охири ҳаёташон, ки
100-сола шуда вафот карда

буданд, намози тахуччудро ягон маротиба тарк накарда буданд.

Ва Абухурайра разияллоху анху 5374-хадисҳои мубораки

расулуллох саллаллоху алайхи ва салламро аз худ карда ба уммат расониданд, ва Модари муъминон Оиша разияллоху анҳо вақте ки расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам аз дунё гузаштанд 18-сола буданд, ва аз расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам 2210 хадис ривоят карданд.

Ва Анас разияллоху анху 10-сол ба пайгамбар саллаллоху алайхи ва саллам хидмат карданд.

Ва Абӯдардоъ разияллоху анху дар димишк ҳар рӯз ба 3000 нафар куръон таълим медоданд.

Ва самура ва рофиъ дар синни 15-солагиашон дар газваи ухудиширо карда буданд.

Ва амр ибни Аббас разияллоху анху як руз руза медоштанд, ва як руз руза меҳурданд.

Ва Билол разияллоху анху ҳар вақто ки таҳорат шикастанд, таҳорат мекарданд ва ҳар вақто ки таҳорат карданд, 2-рақъат намоз меҳонданд.

Муҳаббати саҳобагон ба Расулуллоҳ

Ва Саҳобагони киром ҳеле расулуллохро дӯст медоштанд, агар онҳоро амр кунанд, барои иҷрои амри расулуллоҳ саллоллоху алайҳи ва саллам

шитоб мекарданд, ва агар сухан гуянд. бо диккат гуш мекарданд, ва ба дини расулуллох саллаллоху алайхи ва саллам, чизи дар дин набударо намедароварданд, ва ба Оллох таъоло чизеро шарик намеоварданд.

Шумо низ мисли онҳо амал кунед ва мисли онҳо имон биёред ва ба монанди онҳо эътикод кунед! Худованд гуфт:

"فان آمنوا بمثل ما آمنتم به فقد اهدوا وان تولوا فانما هم في شقاق"

"Ва агар мардум мисли шумо саҳобагон имон оранд, мисли шумо эътикод кунанд, дар ҳақиқат хидоят ёфтаанд, ва агар аз имон овардан ба мисли шумо руй гардонанд, ба монанди шумо

эътикод накунанд, албатта онҳо дар ҷудои ҳастанд."

Яъне мисли шумо нестанд.

Насиҳат

Бандагони Худо!

- Дар суҳанҳои худ, ростгӯиро лозим гиред аз ҷумлаи сиддикон мешавед.
- Ва ба халки Худо неки кунед, ки бо неки кардан ба халк, ғамгиниҳо хурсанди мешавад ва машаққатҳо осон мешавад.
- Ва барои розигии Оллоҳ таъло, аз пулу молатон садақа кунед, гуноҳҳои шумо бахшида мешавад.

- Ва факат бо пули халол кифояги кунед, ба молатон барака дода мешавад.
- Ва аз мардум пулу мол напурсед, азизтарини онҳо мешавед.
- Аз дунё пархез кунед, дунё руи худро ба хок молида меояд.
- Ва ба кадри якину имон, дараҷаҳо дар ҷаннат бардошта мешавад.
- Ва аз илми раббони таълим гиред, илм шиори мувафакон аст.
- Хаётатонро ба розигии Худо истифода баред, хушбахттарини инсонҳо мешавед.

- Амонатнигахдор шавед,
окибати неки ба шумо
мешавад.
- Ва рузаю намозу садакаю
таом додану аёдати беморону
ба чаноза рафтанро бисёр ба
анчом расонед, аз ҳашт дари
чаннат даъват мешавед.
- Мулоими ва афви мардумро,
ба худ сифат гиред, Худованд
аз шумо афв мекунад.
- Ва саҳобагони киромро
бузург шуморед ва онхоро
дуст доред, ва ба амалҳои
онҳо шукр бигуед ва дар
ҳаққи онҳо розигии Худоро
пурсед, дар чаннат ҳамроҳии
онҳо мешавед.

- Ва аз гуноҳ парҳез кунед! ки тамоми балоҳо ва нохушиҳо ба сабаби гуноҳ меояд: ва гуноҳро ҳакир нашуморед, ки шайтон, ба сабаби тарки як сачда аз дараҷаи оли ва макоми баланд партофта шуда шайтони рачим шуд, ва Одам алайҳис салоту вас салом аз ҷаннат ба сабаби як гуноҳ бароварда шуданд, ва зане ба сабаби азоб додани гурба ба дузах даромад, ва як марде изораширо дароз карда дар руи замин бо худ таачуб карда роҳ мегашт, ки уро замин ба худ дар кашид, пас вай то рузи киёмат ба қаъри замин рафта мегирад.

- Ва Бо гуноҳ неъматҳо аз даст меравад, ва корҳо мушкил ва машақат мешавад.
- гуноҳ аз умру ризки банда баракаро мебардорад.
- Ва Оллоҳ Таъоло гунаҳкоронро хур мегардонад.

Хотима

Ва дар охир аз Оллоҳ субҳонаху ва таъоло мепурсам ки нависандаю хонандагонро пайравони Расулуллоҳ ва саҳобагони киром гардонд.

و صلى الله تعالى علي خير خلقه محمد و علي
آله و اصحابه اجمعين،
و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العلمين.

Бо калами Абулқосим Сўҳроб
ибни Домло ибни Одили
Конибодоми рузи сешанбе
таърихи 14.11.06 ба охир расид.

معرف النبي ﷺ

وأصحابه

باللغة الطاجكية

تأليف

سهراب براتوف

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات في شرق جدة

جدة - طريق مكة القديم - كيلو ١٣ خلف شركة الراجحي المصرفية ص. ب. : (١٠٢٣٧) / جلد : (٢١٢٢١) / هاتف : (٦٢٠٠٠٠٠٥)

فاكس : (٦٢٤٠٢٩٨) / القسم النسائي : (٦٢٤٤٤٤٢) / رقم الحساب العام : (٧٠٧٤٠٠) / شركة الراجحي المصرفية فرع ١ : (٣٧٨)

